

**UCHWAŁA NR XLVII/381/2022
RADY MIEJSKIEJ W MROCZY**

z dnia 22 kwietnia 2022 r.

**w sprawie „Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559), art. 41 ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.); Rada Miejska w Mroczy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje „Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XLIV/352/2022 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie „Programu Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Mrocza.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Gminy Mrocza.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Mroczy

Jarosław Odrobiński

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI,
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH I
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA MIASTA I GMINY MROCZA
NA ROK 2022**

Mroczka, kwiecień 2022 r.

SPIS TREŚCI

Spis treści.	1
Wstęp.	2
Rozdział 1: Podstawowe pojęcia związane z uzależnieniami.	3
Rozdział 2: Środki psychoaktywne i ich klasyfikacja.	5
Rozdział 3: Przyczyny uzależnień.	9
Rozdział 4: Profilaktyka i leczenie uzależnień.	10
Rozdział 5: Cele i zadania programu.	11
Rozdział 6: Ogólna ocena stanu zagrożenia.	13
Rozdział 6.1.: Ogólna ocena stanu zagrożenia.	13
Rozdział 6.2.: Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza.	14
Rozdział 6.3.: Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.	19
Rozdział 7: Planowanie dochodu, preliminarz wydatków i kierunki działań na rok 2022.	28
Rozdział 7.1.: Planowanie dochodu budżetu Miasta i Gminy Mrocza z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rok budżetowy 2022.	28
Rozdział 7.2.: Kierunki działań na rok 2022.	28
Rozdział 7.3.: Preliminarz wydatków budżetowych na 2022 rok.	29
Rozdział 7.4.: Postanowienia końcowe.	29
Rozdział 7.5.: Określenie zasad wydatkowania środków finansowych na działalność GKRPA w Mroczy oraz osób biorących udział w realizacji Programu w 2022 r.	30

WSTĘP

Podstawa prawna:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119)
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)

Uzależnienie, czyli toksykomania to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji (syntetycznych lub naturalnych, mających szkodliwy wpływ na organizm i psychikę jednostki). W praktyce zaś określenie to używane jest w kilku znaczeniach. Wyróżniamy m.in.:

- 1) Uzależnienie fizjologiczne (fizyczne) to nabyta silna potrzeba stałego zażywania jakiejś substancji odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych (np. bóle, biegunki, uczucie zimna, wymioty, drżenia mięśni, bezsenność). Zaprzestanie jej zażywania (odstawienie) prowadzi do wystąpienia zespołu objawów, które określa się jako zespół abstynencyjny. W leczeniu uzależnienia fizjologicznego stosowana jest detoksykacja, czyli odtrucie. Zaliczamy np.: nikotynizm, alkoholizm, narkomanie, lekomanie itp.
- 2) Uzależnienie psychiczne (psychologiczne) to nabyta silna potrzeba stałego wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, czynione jest to w celu uzyskania efektu natury emocjonalnej – dla przyjemności (powtórzenie poprzednio doznanych pod jego wpływem pożądanych przeżyć) lub uzyskania odprężenia, ulżenia w cierpieniu, złagodzenia złego samopoczucia, której niespełnienie jednak nie prowadzi do poważnych fizjologicznych następstw. Zaliczamy np.: hazard i gry komputerowe, telewizja, Internet, jedzenie, słodycze, kupowanie, praca, nadmierna dbałość o tężyznę fizyczną.
- 3) Uzależnienie społeczne (socjologiczne) wiąże się z zażywaniem środków toksycznych pod wpływem panującej mody lub w grupie ludzi podobnych do siebie, w kręgach młodzieży z tzw. subkultur. Istotą zjawiska jest bardzo silne uzależnienie od grupy, co pociąga za sobą bezwzględne respektowanie panujących w niej zasad i obyczajów. Ponadto osoba uzależniona, w miarę pogłębiania się choroby rezygnuje z ważnych dla siebie wcześniej aktywności, wypada z ról społecznych (utrata pracy, usunięcie ze szkoły, konflikty w rodzinie, zanik zainteresowań, zawężenie kontaktów do grupy narkomańskiej). Następuje najczęściej coraz większa kryminalizacja środowiska, w którym obraca się uzależniony.

Gdy uzależnienie jest słabe lub jest w początkowym stadium to zazwyczaj nie wywołuje groźnych skutków. Doświadczenie społeczne ostrzega jednak nas, że uzależnienie może się pogłębić i spowodować niebezpieczne krótkotrwałe lub długofalowe konsekwencje. Szkody mogą mieć charakter osobisty: zdrowotny, psychiczny, charakterologiczny lub społeczny: odrzucenie, naruszanie spokoju, czy także działania przestępcze. Ludzkość podejmowała w swej historii różnorodne wysiłki mające na celu wyzwolenie się od wielu uzależnień. W miarę osławiania się z różnymi czynnikami uzależniającymi ludzie zmieniają swoją reakcję na nie. Część jest w pełni legalna, inne są ograniczane ekonomicznie poprzez wysoką akcyzę lub inne podatki, pozostałe są zabronione.

Osoba uzależniona od jakiejś jednej substancji, nie zdając sobie z tego sprawy, ma również obniżoną tolerancję na inne środki psychoaktywne. Dlatego tak wielu narkomanów opuszczających ośrodki rehabilitacyjne, po jakimś czasie zostaje alkoholikami. To bardzo prosty mechanizm zwany teorią zastępstwa. Należy też pamiętać o tym, że ta zależność działa też w drugą stronę. Alkoholicy leczący się z nałogu są o wiele bardziej podatni na inne nałogi niż osoby nigdy od niczego nieuzależnione. Sporo narkomanów podejmujących leczenie wyznaje w czasie terapii, że przed sięgnięciem np. po heroinę, wiele lat nadużywali alkoholu.

Rozdział 1

Podstawowe pojęcia związane z uzależnieniami

Alkoholizm - Choroba alkoholowa", "Uzależnienie od alkoholu", "Alkoholizm" - jest to okresowe picie alkoholu w celu doznawania jego działania psychicznego, a czasem także dla uniknięcia złego samopoczucia, wynikające z jego odstawienia. Istotą tej choroby jest więc psychiczne i fizyczne uzależnienie od środka narkotycznego jakim jest alkohol. Uzależnienie psychiczne polega na potrzebie picia alkoholu dla poprawy samopoczucia. Uzależnienie fizyczne objawia się wzrostem tolerancji na alkohol, utratą kontroli nad wypijanym alkoholem (niemożność przzerwania picia w z góry zaplanowanym momencie) i występującym Alkoholowym Zespołem Abstynencyjnym po odstawieniu alkoholu.

Toksykomania - to stan okresowej lub przewlekłej intoksykacji przynoszącej jednostce i społeczeństwu szkodę, wywołany powtarzającym się zażywaniem środka odurzającego pobudzającego / naturalnego lub syntetycznego. Określenie toksykomanii zostało ustalone przez Komisję Ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia w 1950 roku. Słowo toksykomania pochodzi od greckiego słowa "toksikón" oznaczającego tego, który należy do łuku. Powyższe pojęcie oznacza truciznę umieszczoną w grocie strzały. Znana jest też definicja toksykomanii jako stan zatrucia organizmu wywołany przez stałe przyjmowanie narkotyku lub środków o szkodliwym działaniu na ustrój.

W obrębie toksykomanii charakterystycznej jako skłonności do nadużywania różnych substancji mających określony wpływ na psychikę człowieka można wyróżnić narkomanię, która obejmuje:

- nadużywanie klasycznych środków odurzających/marihuana, heroina, kokaina itp.,
- nadużywanie syntetycznych leków przeciwbólowych/encodal,
- uzależnienie od substancji chemicznych/klej, rozpuszczalnik,
- lekomanie, która obejmuje:
- uzależnienie od pochodnych kwasu barbituranowego,
  - uzależnienie od leków uspokajających i nasennych,
  - uzależnienie od amin cuchnących/psychodryna/,
  - fenocetynomię/np. tabletki od bólu głowy,
  - uzależnienie od leków przeciwgorączkowych,
  - skłonności do nadużywania używek.

Ostatnia wymieniona forma toksykologii obejmuje swym zakresem nadużywanie alkoholu, tytoniu i innych szkodliwych dla organizmu używek.

Narkomania - słowo to pochodzi z języka greckiego i oznacza "narke" - odurzenie oraz "mania" - szaleństwo. Najbardziej powszechną definicją narkomanii jest ta, którą opracował w 1957 roku Komitet Światowej Organizacji Zdrowia ONZ. W świetle tej definicji narkomania to stan zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowany powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej.

Często występującym terminem jest także LEKOMANIA rozumiana jako skłonność do niepohamowanego, niekontrolowanego nadużywania leków, prowadzi do wytworzenia zależności psychicznej lub fizycznej, bądź obu razem do środków terapeutycznych w wyniku systematycznego lub okresowego ich przyjmowania. Zgodnie z zaleceniami Komitetu Ekspertów ds. zależności lekowej, istniejącego przy Światowej Organizacji Zdrowia używać należy trzech terminów, które określają jednocześnie etapy prowadzące do lekomanii:

- używanie leków - przyjmowanie preparatów medycznych niezgodnie z ich przeznaczeniem lub przyjmowanie bez zaleceń lekarza;
- nadużywanie leków - gdzie pojawia się już zależność psychiczna od używanego środka;
- lekozależność - gdzie obok zależności psychicznej pojawia się zależność fizyczna.

Środek odurzający - substancja naturalna lub syntetyczna działająca na centralny układ nerwowy i wywołująca w nim okresowe zmiany. Bardziej szczegółową definicję znaleźć można w opracowaniu A. Latki i W. Gąsiorowskiego "Narkotyki -podstawowe rodzaje i opis" gdzie środek odurzający określany jest jako: każda substancja, która obniżając lub podwyższając pobudliwość ośrodkowego układu nerwowego, wywołuje przymus stałego jej przyjmowania, zależność fizyczną i psychiczną od działania środka oraz powoduje szkodliwe następstwa dla zdrowia fizycznego i psychicznego.

Narkotyk - to środek odurzający pochodzenia roślinnego lub syntetycznego powodujący w zależności od dawki uspokojenie, zniesienie bólu, odurzenie, euforię lub sen lub według definicji spotykanych w innych opracowaniach: substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, która przyjęta przez żywą istotę, degeneruje jedną lub kilka czynności jej organizmu. Częściej i chętniej używanym określeniem pełniej oddającym istotę problemu jest "środek odurzający", choćby, dlatego, że nie każda substancja posiadająca cechy podane w pierwszej części definicji jest narkotykiem np. alkohol.

Środek psychotropowy - oznacza każdą substancję pochodzenia naturalnego, bądź syntetycznego, działającą na ośrodkowy układ nerwowy, umieszczoną w wykazie środków odurzających a także w wykazie środków psychotropowych ustalonych przez Ministra Zdrowia.

Nałóg - według Komisji Ekspertów przy Światowej Organizacji Zdrowia, odnosi się w swym określeniu do definicji toksykologii. Stan ten charakteryzuje się:

- przymusem używania danego środka,
- występowaniem uzależnienia fizycznego i psychicznego,
- szkodliwym wpływem na jednostkę i otoczenie.

Nawyk - w węższym znaczeniu stan ten charakteryzuje się:

- pragnieniem, czasem bardzo silnym, ale nie przymusem używania danego środka,
- ograniczoną tendencją do zwiększenia dawki,
- ograniczonym uzależnieniem psychicznym przy jednoczesnym braku uzależnienia fizycznego od objawów abstynencyjnych,
- szkodliwym wpływem na daną osobę, ale bez negatywnych następstw społecznych, a i Opieki Społecznej.

Uzależnienie, czyli toksykomania to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji (syntetycznych lub naturalnych, mających szkodliwy wpływ na organizm i psychikę jednostki). W praktyce zaś określenie to używane jest w kilku znaczeniach. Wyróżniamy m.in.:

Uzależnienie fizjologiczne (fizyczne) to nabyta silna potrzeba stałego zażywania jakiejś substancji odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych (np. bóle, biegunki, uczucie zimna, wymioty, drżenia mięśni, bezsenność). Zaprzestanie jej zażywania (odstawienie) prowadzi do wystąpienia zespołu objawów, które określa się jako zespół abstynencyjny. W leczeniu uzależnienia fizjologicznego stosowana jest detoksykacja, czyli odtrucie. Zaliczamy np.: nikotynizm, alkoholizm, narkomanie, lekomanie itp.

Uzależnienie psychiczne (psychologiczne) to nabyta silna potrzeba stałego wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, czynione jest to w celu uzyskania efektu natury emocjonalnej – dla przyjemności (powtórzenie poprzednio doznanych pod jego wpływem pożądanych przeżyć) lub uzyskania odprężenia, ulżenia w cierpieniu, złagodzenia złego samopoczucia, której niespełnienie jednak nie prowadzi do poważnych fizjologicznych następstw. Zaliczamy np.: hazard i gry komputerowe, telewizja, Internet, jedzenie, słodycze, kupowanie, praca, nadmierna dbałość o tężyznę fizyczną.

Uzależnienie społeczne (socjologiczne) wiąże się z zażywaniem środków toksycznych pod wpływem panującej mody lub w grupie ludzi podobnych do siebie, w kręgach młodzieży z tzw. subkultur. Istotą zjawiska jest bardzo silne uzależnienie od grupy, co pociąga za sobą bezwzględne respektowanie panujących w niej zasad i obyczajów. Ponadto osoba uzależniona, w miarę pogłębiania się choroby rezygnuje z ważnych dla siebie wcześniej aktywności, wypada z ról społecznych (utrata pracy, usunięcie ze szkoły, konflikty w rodzinie, zanik zainteresowań, zawężenie kontaktów do grupy narkomańskiej). Następuje najczęściej coraz większa kryminalizacja środowiska, w którym obraca się uzależniony.

Gdy uzależnienie jest słabe lub jest w początkowym stadium to zazwyczaj nie wywołuje groźnych skutków. Doświadczenie społeczne ostrzega jednak nas, że uzależnienie może się pogłębić i spowodować niebezpieczne krótkotrwałe lub długofalowe konsekwencje. Szkody mogą mieć charakter osobisty: zdrowotny, psychiczny, charakterologiczny lub społeczny: odrzucenie, naruszanie spokoju, czy także działania przestępcze. Ludzkość podejmowała w swej historii różnorodne wysiłki mające na celu wyzwolenie się od wielu uzależnień. W miarę osławiania się z różnymi czynnikami uzależniającymi ludzie zmieniają swoją reakcję na nie. Część jest w pełni legalna, inne są ograniczane ekonomicznie poprzez wysoką akcyzę lub inne podatki, pozostałe są zabronione.

Osoba uzależniona od jakiejś jednej substancji, nie zdając sobie z tego sprawy, ma również obniżoną tolerancję na inne środki psychoaktywne. Dlatego tak wielu narkomanów opuszczających ośrodki rehabilitacyjne, po jakimś czasie zostaje alkoholikami. To bardzo prosty mechanizm zwany teorią zastępstwa. Należy też pamiętać o tym, że ta zależność działa też w drugą stronę. Alkoholicy leczący się z nałogu są o wiele bardziej podatni na inne nałogi niż osoby nigdy od niczego nieuzależnione. Sporo narkomanów podejmujących leczenie wyznaje w czasie terapii, że przed sięgnięciem np. po heroinę, wiele lat nadużywali alkoholu.

Rozdział 2

Środki psychoaktywne i ich klasyfikacja

Środki psychoaktywne podzielono na grupy:

- alkaloidy,
- narkotyki i alkohol,
- leki psychotropowe.

Ich wspólną cechą jest to, że zmniejszają lękliwość i napięcie, poprawiają nastrój, dają uspokojenie, relaks, senność. Zarazem środki te zakłócają koordynację ruchową i zmieniają świadomość. Wymienione środki pobudzają aktywność, przedłużają okresy czuwania, przyspieszają procesy myślenia i mowę, zmniejszają apetyt. Równocześnie powodują wzrost niepokoju i aktywności ruchowej, rozdrażnienie i agresywność. Wywołują także zmiany w spostrzeganiu oraz zmianę odbioru rzeczywistości. Niedojrzałość emocjonalna, trudności osobiste i rodzinne tkwią u podłoża wszystkich środków psychoaktywnych, lecz znacznie częściej dotyczy to środków o właściwościach halucynogennych, które działają pobudzająco, wzmagają koncentrację i zdolność spostrzegania. Dla niektórych osób środki halucynogenne są pociągające ze względu na swe właściwości zmieniające rzeczywistość. Uzależnienie od środka psychoaktywnego przejawia się zmianą tolerancji. W celu uzyskania takiego samego efektu działania środka trzeba zażywać coraz większe dawki. Po przerwaniu przyjmowania lub zmniejszaniu ilości środka w organizmie osoby uzależnionej pojawiają się różne dolegliwości, dochodzi do zmian oraz uszkodzeń narządów i układów.

Leki psychotropowe - grupa różnorodnych leków, które działają leczniczo na zaburzone funkcje psychiczne. Do leków psychotropowych zaliczamy:

- Leki psycholeptyczne: przeciwpowietotyczne, leki anksjolityczne, leki normotymiczne, leki nasenne i leki uspokajające.
- Leki psychoanaleptyczne: leki przeciwdępresyjne, leki psychostymulujące, leki nootropowe.
- Leki przeciwparkinsonowskie: leki przeciwparkinsonowskie

Pokrewne lekom psychotropowym są substancje zaburzające funkcje psychiczne, tzw. substancje psychozomimetyczne, zwane inaczej środkami halucynogennymi (potocznie halucynogeny).

Leki nasenne i uspokajające

Do oznak zażycia możemy zaliczyć: uspokojenie, słabo lub wyraźnie zaznaczone; lekka euforia; zamazana mowa; niepewny chód; zawroty głowy. Wśród objawów występujących po zażywaniu dostrzegamy: stan uspokojenia, odprężenie, upośledzenie zapamiętywania, przymglenie świadomości, zamazane lub podwójne widzenie, utrata koordynacji ruchowej, nudności, zaparcie, suchość w ustach, samopoczucie jak w kacu. U niektórych osób może wystąpić podniecenie i euforia, u innych - wrogość, lęk i depresja. Zaburzenia toku myślenia, utrudnione zapamiętywanie i ocena sytuacji, zaburzona orientacja, osłabienie napięcia mięśniowego, niepokój w ciągu dnia, uogólniony niepokój, depresja, trudności ze snem i skargi na stałe zmęczenie - to także objawy częstego zażywania leków nasennych i pobudzających. Jeśli nastąpi przedawkowanie u pacjenta dostrzega się: powolny, płytki i nieregularny oddech, zwężone źrenice na przemian z nieruchomymi i rozszerzonymi, obniżona temperatura ciała, bardzo niski ciśnienie krwi, słabo wyczuwalny puls, śpiączka, śmierć. Kiedy leki te zostaną odstawione w ramach kuracji abstynencyjnej zauważamy: koszmary nocne, bezsenność, reakcje paniczne, drżenie, depresja, huśtawka nastrojów, nadwrażliwość na światło i dźwięk, drażliwość, utrata łaknienia i spadek ciężaru ciała.

Halucynogeny

Halucynogeny natomiast zdają się służyć tylko temu jednemu celowi - chęci przeżycia odmiennego stanu świadomości, w którym rzeczywistość podlega groteskowej deformacji. Halucynogeny zaburzają bezpośrednio czynności mózgu. Wprawdzie oznaki użycia są widoczne, jednak wiadomo, że główne efekty polegają na przekazywaniu przez zmysły ubarwionego, a zniekształconego obrazu świata, na spowolnionym upływie czasu i odbiorze najzwyklejszych obiektów jako wyjątkowych i pełnych znaczenia. Efekty te są fachowo określane jako pseudohalucynacje - jak gdyby kontra nazwie tych środków - bowiem ich użytkownicy zdają sobie sprawę z nierealności przeżywanych wizji. Specyficzność działania halucynogenów na tle innych środków polega na tym, że efekty mogą być różne po każdym przyjęciu środka, a nie tylko w zależności od osoby i dawki. „Zła podróż”, której towarzyszą urojenia o przerażających treściach, może niespodziewanie pojawić się zamiast oczekiwanego przyjemnego odurzenia. Halucynogenów nie uważa się za środki silnie uzależniające fizycznie.

Trzy podstawowe rodzaje narkotyków:

Narkotyki możemy podzielić z uwagi na pochodzenie:

- substancje naturalne
- substancje półsyntetyczne
- substancje syntetyczne

- według kwalifikacji nomenklaturowej (a w tym od rodzaju powodowanego uzależnienia: fizycznego, psychicznego i fizycznego i psychicznego)

1) **Substancje działające opóźniająco na ośrodkowy układ nerwowy:**

Do podstawowych i powszechnie znanych należą: opium, morfina i heroina. Są to ogólnie znane środki pochodzenia naturalnego i półsyntetycznego przetworzenia maku oraz syntetyki z morfiny – barbiturany, leki uspokajające i hipnotyczne.

- OPIUM – wysuszony sok mleczny niedojrzałych makówek maku lekarskiego; zawiera około 25 alkaloidów m.in. morfinę, narkotyne i kodeinę; środek przeciwbólowy i uspokajający; częste zażywanie opium prowadzi do narkomanii.
- MORFINA – alkaloid otrzymany z makówek i łodyg maku, główny składnik opium; farmakologicznie środek przeciwbólowy i uspakajający; jest narkotykiem (częste stosowanie prowadzi do morfinizmu). Morfinista – człowiek nałogowo używający morfiny. Morfinizm – rodzaj narkomanii; nałogowe używanie morfiny; prowadzi do zmian osobowości, spadku sił fizycznych, podatności na zachorowanie
- NARKOTYNA – alkaloid występujący w opium, nie ma właściwości narkotycznych, działa na mięśnie gładkie hamując ich skurcze
- KODEINA - alkaloid występujący w soku mlecznym maku; metylowa pochodna morfiny; środek przeciw kaszlowy, działa także łagodnie uspokajająco i znieczulająco
- HEROINA – farmakologiczny narkotyk; pochodna morfiny; działa przeciwbólowo i narkotycznie 6-cio, 7-mio krotnie silniej od morfiny. Heroinomania – rodzaj narkomanii; nałogowe używanie heroiny
- BARBITURANY – pochodne kwasu barbiturowego; w lecznictwie stosowane jako środki nasenne np. Weronal, Dial, Fanodorm, Luminal; mieszaniny wielu barbituranów ze środkami przeciwbólowymi (głównie z Piramidonem) mają silne działanie przeciwbólowe a osłabione lub zniesione nasenne.
- BARBITURANOWY KWAS – (malonylomo mocznik) związek organiczny, pochodna pirymidyny; ciało stałe pochodne – barbiturany, stosuje się m.in. jako środki nasenne.

Co powodują leki uspokajające i hipnotyczne?

Szerokie zastosowanie w medycynie leków uspokajających i hipnotycznych ma na celu uśmierzanie bólu i wprowadzenie spokoju i harmonii organizmu w przypadkach medycznie uzasadnionych. Ponadto są znacznie mniej szkodliwe i toksyczne w swym oddziaływaniu na organizm niż pochodne kwasu barbiturowego. Także i te środki znalazły swoje miejsce na rynku narkotycznym. Najczęściej spotykane to Elenium i Librium, Diazepam i są znane jako Valium, Relenium, Nitrozepam, Oksozepam.

2) **Substancje pobudzające ośrodkowy układ nerwowy**

Ta grupa środków została podzielona w następujący sposób:

- LISCIE KRZEWU KOKAINOWEGO I KOKAINĘ - 0,5 do 1 % wagi liści koki to kokaina, która jest ich podstawowym alkaloidem. Krzewy kokainowe występują głównie w Peru, Chile, Boliwii i Kolumbii. Większość produktów otrzymywanych z koki: liście, pasta, kokaina, crack są silnymi środkami oddziałującymi na centralny system nerwowy, pobudzającymi oraz silnie uzależniającymi. Kokainą określa się produkt finalny otrzymany z przetworzonych liści krzewu kokainowego i jest ona podstawowym alkaloidem znajdującym się w liściach koki. Można ją uzyskać w wyniku ekstrakcji chemicznej. Kokaina białym, krystalicznym, puszystym proszkiem, który ze względu na wygląd bywa nazywany śniegiem. Najczęściej kokainę zażywa się przez inhalację nosową nazywaną "sniffing", które wywołuje natychmiast stan silnej euforii, trwający około 20 minut. Wprowadzana może też być poprzez wstrzyknięcie czasem z domieszką heroiny. Kokaina wywiera silne działanie pobudzające, wywołując objaw upojenia ze stanem dobrego samopoczucia. Eliminuje czasowo zmęczenie i przyczynia się do lepszej koncentracji umysłowej. W krótkim czasie powoduje zakłócanie pracy systemu nerwowego, niespokojne zachowanie, wzrost temperatury ciała, nadciśnienie. Silnie uzależniony narkoman kokainowy narażony jest na stany konwulsyjne z ustaniem prac płuc i serca. Osoby uzależnione oczekują od narkotyku poprawy nastroju, podniecenia oraz zwiększonej sprawności psychicznej i fizycznej. Kiedy odczucia te zaczynają zanikać, pojawiają się inne - odpowiednio "niskie" które są tak różne od poprzednich, że zażywający narkotyk ma bardzo silną motywację, do powtórzenia dawki celem przywrócenia stanu euforii. Osoby próbujące zaprzestać zażywania kokainy często popadają w depresję, z której może je wydobyć jedynie narkotyk.
- CRACK - to odmiana kokainy. Nazwa pochodzi stąd, iż często w czasie palenia substancji słyszalny jest dźwięk podobny do trzasku, pęknięcia (ang. crack). Występuje pod postacią kamyków koloru beżowego, brązowego i białego. W odróżnieniu do czystej kokainy crack nie jest rozpuszczalny w wodzie, a więc nie daje się wstrzyknąć. Pali się go w specjalnej fajce. W czasie inhalacji jest szybko absorbowany przez organizm i już po około 6-7 sekundach dostaje się do krwioobiegu i zaczyna oddziaływać na centralny układ nerwowy. Jego działanie jest krótkie i w związku z tym musi być często palony. Użytkownik odczuwa nagle intensywne pobudzenie wyrażające się w podnieceniu euforycznym, które może trwać ponad 5 minut, po czym następuje uczucie wielkiej mocy połączone

z pożądaniem seksualnym i halucynacjami. Dłuższe zażywanie cracku zakłóca system oddechowy, powoduje utratę wagi ciała i ataki paranoidalne. Jego nadużywanie prowadzi do uzależnienia psychicznego i fizycznego, a przedawkowanie powoduje śmierć. Crack jest bardzo popularną formą kokainy i to z wielu powodów. Można go palić zamiast wachać, co powoduje, że jest o wiele szybciej wchłaniany i szybciej działa na organizm. Narkotyk ten jest również łatwo ukryć i przewieźć, a także jest relatywnie tańszy od innych odmian kokainy. Pasta z koki - jest produktem pośrednim w procesie przerobu liści koki na kokainę. O ile zawartość kokainy w liściach jest stosunkowo niska (od 0,5 do 1 % ich wagi), o tyle pasta może zawierać aż 90-procentowy koncentrat kokainowy, chociaż zwykle ma on niższe, 40-50-procentowe stężenie (produkty z koki - patrz zdjęcia 3 i 1

- KHAT – jest to roślina o systematycznej nazwie *Catha Edulis* popularnie zwana khat. Liście khata od wielu wieków używano do obrzędów rytualnych. Są one żute, a suszone mogą być dodatkiem do herbaty. Pobudza on układ nerwowy, daje energię, ale bardzo szybko uzależnia psychicznie. Działanie jego można porównać do działania amfetaminy. Przedawkowanie wywołuje dramatyczne reakcje przewodu pokarmowego oraz takie objawy jak przy zatruciu alkoholem. Może także dawać zaburzenia psychiczne. W Polsce jest mniej popularny z uwagi na szybkie psucie się liści i rozpad alkaloidów dających odurzenie.
- AMFETAMINY - spośród wszystkich narkotyków, daje najcięższe powikłania zarówno fizyczne jak i psychiczne. Amfetamina jest silnym środkiem pobudzającym i utrzymującym cały organizm w stanie czuwania. W latach 20stych i 30stych stosowano ją jako lek w narkolepsji, próbowano również leczyć nimi depresję, ale ponieważ dawały bezsenność, zrezygnowano z tego zamiaru. Amfetamina może być przyjmowana w różnych formułach - w pigułkach i kapsułkach różnej wielkości. Bywa w postaci płynu. Często występuje też jako biały lub beżowy proszek. Może być brana doustnie lub wdychana w czasie inhalacji. Można ją również przyjmować dożylnie. Czasem jest sprzedawana czysta, ale w sprzedaży detalicznej często łączona jest z glukozą lub laktozą. Na efekty trzeba czekać do pół godziny i utrzymują się one 12 godzin. Amfetamina bywa często łączona z innymi narkotykami - z heroiną albo z barbituranami i benzodiazepinami, które dają "zwolnienie" po "przyśpieszeniu" uzyskanym "dzięki" amfetaminie.
- RÓŻNE SUBSTANCJE I LEKI PSYCHOTROPOWE – przemysł farmakologiczny produkuje dość liczne środki psychotropowe dla potrzeb medycyny na bazie amfetaminy. Jak i w innych, tak i w tym przypadku, znalazły one swoje miejsce nie tylko w zastosowaniu medycznym. Ze względu na ścisłą kontrolę sprzedaży, dla zaspokojenia potrzeb różnych grup narkotycznych, wytwarzane są w sposób nielegalny np.: Ecstasy (substancja aktywna; 3,4-metylenodioxymetamfetamina - MDMA) jest syntetycznym analogiem amfetaminy i meskaliny z jednej strony wykazuje działanie stymulujące układ nerwowy (podobnie jak amfetamina), z drugiej posiada właściwości psychodeliczne (podobnie jak meskalina). Często nazwa ecstasy używana jest także w szerszym znaczeniu: w stosunku do innych analogów metamfetaminy o podobnym, jednocześnie stymulującym i halucynogennym działaniu (MDA, BDB czy MBDB). FORMY WYSTĘPOWANIA I SPOSOBY: Dawka ekstazy, wynosząca zazwyczaj od 75 do 200 mg i zażywana doustnie zaczyna działać po ok. 40 minutach. Po następnych 30 minutach następuje nasilenie. Działanie ustępuje po kilku godzinach (4-6) od momentu zażycia. Najczęściej spotykanymi postaciami nielegalnej sprzedaży ecstasy są tabletki i kapsułki. Różnych kolorów i kształtów tabletki wyróżniają się wytłoczonymi wizerunkami i znakami (np. ptak, kot, sierp i młot, itp.) lub napisami. Mogą one zawierać również pewne ilości innych narkotyków, najczęściej amfetaminy.

3) Substancje powodujące wywołanie zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego

Substancje określone jako halucynogenne lub psychodeliczne oddziałują zakłócająco na działanie centralnego układu nerwowego. U zażywających wywołuje zmiany percepcji czasoprzestrzennej i wizualnej. Do klasycznego podziału tych substancji na:

- KONOPIE INDYJSKIE - pochodzi z Azji Środkowej. To jedna z najstarszych roślin narkotycznych. Ma ponad 350 nazw. Konopie indyjskie to rośliny jednoroczne, odporne na mróz - bardzo łatwo przystosowują do różnych warunków. W zależności od klimatu i podłoża, na którym rosną, zmieniają ilość występującego w nich psychoaktywnego czynnika uzależniającego - Delta 9 THC. Uprawa konopi indyjskich możliwa jest w różnych strefach geograficznych, a także w warunkach sztucznych. Z konopi indyjskich otrzymuje się właśnie marihuanę. Są to liście i szczytowe części kwiatowo - owoconośne, które po posiekaniu i wysuszeniu mają postać tytoniu lub herbaty. "Trawa" lub żargonowo "maryśka" zawiera od 1% do 5% THC. Miesza się ją z tytoniem, aby otrzymać ręcznie skręcone papierosy o charakterystycznym wyglądzie, tzw. "jointy". Ze względu na znaczną objętość "trawy" jest coraz mniej interesująca dla handlarzy. Innym produktem jest haszysz - zagęszczona żywica uzyskiwana z liści, którą pali się także w postaci "jointów" lub specjalnych fajkach. Efekty palenia konopi indyjskich mogą być odczuwalne już po kilkunastu minutach i utrzymują się nawet kilka godzin.

- LSD-25 - to dietyloamid kwasu lizergowego. Głównym przedstawicielem jest słynne LSD25. Występuje w formie krystalicznej bądź w postaci bezbarwnej cieczy, której obecność łatwo ukryć nasycając ją dowolny nośnik. Stosowany jest doustnie, choć bywa też wstrzykiwany lub palony w mieszance z tytoniem. Bardzo często "odlot" po zażyciu tego narkotyku ograniczony jest do drobnych zmian percepcji, okazuje się przede wszystkim przeżyciem przerażającym. Ten rodzaj narkotyku zalicza się do "schizofrenicznych".
- MESKALINA jest podstawowym alkaloidem psychotropowym występującym w kaktusie peyote. Stanowi ona do 30% wszystkich alkaloidów obecnych w tej roślinie. Jej zawartość w kaktusie waha się od 0,5 do 1,5%. Meskalina jest typową substancją halucynogenną, dwu-, trzykrotnie słabszą niż LSD. Zażywa się ją doustnie, pali bądź wstrzykuje. Nie odnotowano tolerancji lub uzależnienia fizycznego (patrz zdjęcie nr 4). MDA jest syntetycznym lub półsyntetycznym narkotykiem. Wywołuje skutki podobne do tych, jakie wywiera meskalina łącznie z amfetaminą. MDA ma właściwości toksyczne, a nawet może spowodować śmierć. Nie odnotowano, iż następstwem stosowania tego środka jest tolerancja lub uzależnienie fizyczne.
- PSYLOCYBINA jest aktywnym składnikiem grzyba Psilocybe. Ma postać białej krystalicznej substancji. Jej moc można określić jako pośrednią między siłą meskaliny a LSD. Jest najgwałtowniej działającym halucynogenem; reakcja następuje po około 15 minutach od chwili spożycia. Największe natężenie doznań występuje po 90 minutach. Skutkuje od 5 do 6 godzin. Nie odnotowano tolerancji ani fizycznego uzależnienia od tej substancji. Psilocybe jest najważniejszym spośród grzybów halucynogennych, ponieważ jest gatunkiem kosmopolitycznym. Osiemdziesiąt z ponad 140 znanych odmian tych grzybów zawiera substancje psychotropowe. Żyją w glebach oraz na różnych substratach organicznych typu: próchnica, torf, butwiejące drewno, kępy mchu, nawóz. Psilocybe semilanceata, czyli tzw. czapka wolności, jest najbardziej rozpowszechnionym grzybem zawierającym składniki psychoaktywne. Rośnie m. in. na terenach byłego Związku Radzieckiego i w Australii.

W ostatnim okresie doszły kleje, rozpuszczalniki i aerozole, (które jako środki odurzające uzyskały szczególne popularność zwłaszcza w kręgach nieletnich narkomanów, a które z racji zażywania zostały określone mianem środków wziewnych), a także dopalacze.

Dopalacze to produkty zawierające substancje psychoaktywne, które nie zostały dodane do listy zabronionych. Legalne dopalacze mają podobne działanie do substancji nielegalnych i mogą powodować równie tragiczne skutki. Pomimo tego, ludzie nadal po nie sięgają i nadal pojawiają się nowe dopalacze. Większość dopalaczy zawiera substancję silnie stymulującą, która obciąża układ krążenia, powodując przyspieszenie rytmu serca i podwyższenie ciśnienia krwi. Dlatego długotrwałe stosowanie dopalaczy może powodować uszkodzenie serca i naczyń krwionośnych, problemy z oddychaniem, śpiączkę, a nawet śmierć. Dopalacze zawierają substancje wyprodukowane chemicznie lub otrzymane naturalnie (substancje roślinne). Wywołują one euforię u człowieka i dodają energii.

Wpływ dopalaczy na zdrowie:

Dopalacze mają negatywny wpływ na zdrowie zarówno psychiczne, jak i fizyczne. Substancje te wpływają na zmiany w mózgu oraz zmiany w jego funkcjonowaniu. Powodują zniekształcenie otaczającej rzeczywistości, tzw. halucynacje – osoba zażywająca widzi i słyszy coś, co tak naprawdę nie istnieje. Mogą powodować delirium – stan dezorientacji, w którym osoba traci kontakt z rzeczywistością, odczuwa irracjonalny strach, lęk, złość oraz mówi rzeczy, które nie mają sensu dla osoby słuchającej. Delirium może się pojawić nawet po pierwszym zażyciu dopalacza.

Skutki uboczne dopalaczy:

Nudności – to dość częsty efekt używania dopalaczy, szczególnie jeśli osoba korzystająca z tej używki, łączyła ją z innymi narkotykami lub alkoholem.

Mdłości – mijają w momencie, kiedy organizm oczyści się z substancji. Nie można jednoznacznie określić, kiedy ciało całkowicie usunie resztki dopalacza z organizmu, gdyż zależy to od składu używki, a ta bardzo się różni. Dodatkowo, handlujący ciągle zmieniają skład chemiczny substancji, by skutecznie ominąć obowiązujące zakazy dot. substancji szkodliwych. Najczęściej osoby korzystające z używek nie wiedzą, jaki dokładnie jest skład substancji.

Odwodnienie – używanie dopalaczy powoduje, że organy organizmu zużywają więcej energii niż normalnie, co powoduje większe pocenie i wzrost temperatury ciała. Jeśli osoba zażywająca środki nie uzupełni ilości płynów w organizmie może dojść do niebezpiecznego przegrzania.

Dopalacze są dużym problemem w naszym społeczeństwie. Pomimo tego, iż powszechnie mówi się, że są one bardzo niebezpieczne, wielu młodych ludzi dalej po nie sięga.

Rozdział 3

Przyczyny uzależnień

Całkowita identyfikacja przyczyn uzależnień jest trudna. Uzależnienie nie jest zjawiskiem samym w sobie. Posiada szereg uwarunkowań o różnym charakterze od przyczyn zewnętrznych, środowiskowych do motywów psychologicznych włącznie.

Motywacje osób biorących środki odurzające są złożone, można je podzielić na dwie grupy:

- a) pierwotne - pierwsze sięgnięcie po narkotyk to:
  - ciekawość,
  - wpływ kolegów,
  - chęć doznania przyjemności,
  - próba rozwiązania problemów i życiowych trudności,
  - próba uzyskania lepszego samopoczucia,
  - manifestacja swej odrębności.
- b) wtórne - następują po uzależnieniu od narkotyków:
  - przymusowe uzależnienie, głód,
  - chęć rozładowania depresji,
  - chęć eksperymentowania, chęć uzyskania euforii

Cz. Ciekiera wyodrębnił etiologiczne skutki, które zwiększają uzależnienie narkotyczne.

Należą do nich między innymi:

- konflikty w rodzinie, odmienne postawy wychowawcze rodziców,
- obciążenie rodziny chorobami somatycznymi i psychicznymi,
- wysoka tolerancja dla palenia, picia i zażywania leków,
- środowisko melin pijackich, narkomańskich i przestępczych,
- objawy neurotyczne w dzieciństwie, lęk, poczucie zagrożenia, niski poziom tolerancji na frustracje, brak sprecyzowanej hierarchii wartości i celów w życiu.

Wśród czynników warunkujących powstanie nałogów wymienione są również tzw. efekty farmakologiczne, z których najważniejszym jest zdolność niektórych środków do wywołania subiektywnego uczucia zwanego euforią, czyli nadmiernie dobrego samopoczucia. Właściwość ta powoduje, że w krótkim czasie może być osiągnięty względny komfort w postaci odprężenia, spokoju i poczucia bezpieczeństwa. Efekt farmakologiczny zapewnia możliwość ucieczki od stresu, frustracji zrodzonej w warunkach współczesnego życia, przytłoczenia jego tempem, a przede wszystkim napięcia w stosunkach międzyludzkich. Może stanowić on więc pozytywne wzmocnienie skłaniające do ponownego sięgnięcia po środek wywołujący powyższy efekt.

- c) Czynniki środowiskowe - składa się z następujących elementów:
  - środowiska rodzinnego,
  - środowiska szkolnego,
  - środowiska rówieśniczego.

Rozdział 4

Profilaktyka i leczenie uzależnień

Profilaktyka to wszelka działalność zapobiegająca szkodliwym zjawiskom: chorobom, wypadkom, przestępstwom itd., przez zwalczanie przyczyn. Jest to jeden z podstawowych kierunków działania współczesnej medycyny.

Leczenie uzależnień - proces terapeutyczny mający na celu reedukację, resocjalizację, jednostki uzależnionej. Ma w konsekwencji prowadzić do zaprzestania lub zmniejszenia częstotliwości przyjmowania substancji psychoaktywnych, redukcji szkód, powrotu do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie tych jednostek, które wykazywały na tym polu dysfunkcję. Stosowany wobec osób mających problem ze szkodliwym, nałogowym nadużywaniem środków psychoaktywnych.

Nie ma przymusu leczenia, lecz natychmiastowej pomocy lekarskiej wymagają osoby znajdujące się – w wyniku zażywania środków psychoaktywnych – w stanach bezpośredniego zagrożenia życia lub, kiedy stwarzają zagrożenie dla otoczenia. Leczenie uzależnień przebiega w trzech etapach:

- 1) detoksykacji – polegającej na uwolnieniu chorego od dolegliwości będących następstwem zażywania środków odurzających,
- 2) terapii – stanowiącej podstawową formę leczenia i prowadzonej na oddziałach i w ośrodkach stacjonarnych,
- 3) readaptacji społecznej, prowadzonej w warunkach otwartych, o ma pomóc w powrocie do normalnych warunków życia.

10 podstawowych celów profilaktyki to:

- 1) prowadzenie szerokiej edukacji, dostarczającej bogatych i rzetelnych informacji o zjawisku patologicznym, którego profilaktyka dotyczy;
- 2) kształtowanie świadomych konsumpcji;
- 3) kształtowanie umiejętności nawiązywania i utrzymywania bliskich więzi z drugim człowiekiem (zwłaszcza: empatii współdziałania, komunikowania się, słuchania, rozwiązywania konfliktów);
- 4) kształtowanie i rozwijanie umiejętności poznawania i rozumienia siebie (zwłaszcza: samoświadomości, samooceny, poczucia własnej wartości, poczucia kontroli wewnętrznej);
- 5) rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczenie umiejętności różnicowania i wybierania pozytywnego a nie negatywnego stylu życia;
- 6) rozwijanie związków z pozytywnymi grupami społecznymi oraz kształtowanie poczucia odpowiedzialności za grupy, do których jednostka przynależy (np. rodzinę, grupą rówieśniczą, lokalną społeczność, ogół społeczeństwa);
- 7) rozwijanie poczucia odpowiedzialności i uczenia odpowiedzialnych zachowań jako właściwych wzorów do naśladowania przez innych ludzi (obejmujących m.in. styl życia, stosunek do używanych środków odurzających, podejmowanie decyzji ponoszenia za nie odpowiedzialności);
- 8) działanie na rzecz wzbogacenia środowiska rodzinnego, ogólnospołecznego i środowiska pracy tak aby, poprawiło to jakość życia wszystkich jego członków i stwarzało im warunki do zachowania zdrowia;
- 9) kształtowanie przepisów prawnych i norm współżycia społecznego w taki sposób, aby odpowiadały one oczekiwaniom i potrzebom ludzi oraz aby propagowały i wspierały pozytywne style życia;

umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń, dzięki czemu możliwe staje się opracowanie skutecznych strategii przeciwdziałania patologii, bazujących na rzetelnej znajomości uwarunkowań danych zaburzeń.

Rozdział 5

Cele i zadania programu

Określone w ustawie zadania to w szczególności:

Ad. 1. - *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) (uchylony)
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ad. 2. – *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii*

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W/w zadania realizuje się w szczególności poprzez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;

Ustawy regulują następujące kwestie:

- w celu realizacji w/w zadań burmistrz opracowuje projekty gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii,
- gminne programy uchwała rada gminy,
- gminne programy są realizowane przez jednostkę wskazaną w tych programach,
- w celu realizacji zadań, o których mowa burmistrz może powołać pełnomocnika

Burmistrz powołuje gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjującą działania w w/w zakresie oraz podejmującą czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Cele do realizacji w 2022 r.:

Lp.	Nazwa celu	Sposób realizacji	Nazwa miernika osiągnięcia celu	Miernik planowany do osiągnięcia w roku 2022	Uwagi
1	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej	Dostarczenie informacji z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w postaci skondensowanej (<i>plakaty, ulotki, broszury informacyjne</i>)	Liczba kampanii na terenie gminy, obejmujących wszystkie szkoły	1 kampania 70 % uczniów	
2	Ograniczenie dostępu do alkoholu	Organizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	Liczba szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	1 szkolenie	
3	Zapewnienie działania GKRPA w Mroczy	Finansowanie działalności punktu konsultacyjnego oraz wynagrodzenia terapeutów	- liczba godzin funkcjonowania punktu konsultacyjnego oraz liczba udzielonych porad - liczba godzin terapii indywid. oraz liczba odbytych spotkań - liczba godzin terapii grupowej oraz liczba grup	50 godzin 100 porad 50 godzin 50 spotkań 50 godzin 2 grupy	
		Organizacja szkoleń dla członków GKRPA w Mroczy	- liczba szkoleń	1 szkolenie	
4	Udzielanie schronienia i tworzenie form wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie na leczenie	Liczba sprawców przemocy w rodzinie skierowanych na leczenie	90 % osób będących przedmiotem zainteresowania GKRPA	<i>W związku z uzależnieniem</i>
5	Współpraca przy organizowaniu form wsparcia dla sprawców przemocy domowej	Prowadzenie pogadań oraz akcji edukacyjno - informacyjnych poprzez rozpropagowywanie ulotek oraz plakatów na terenie gminy	Liczba pogadań, akcji edukacyjno – informacyjnych przeprowadzonych na terenie gminy	1 / rok w każdej szkole objęcie 80 % uczniów klas IV-VIII	
6	Pomoc w zapewnieniu integracji członków rodzin z terenu gminy	Organizacja spotkań z psychologiem, psychoterapeutą, kuratorem dla rodziców i dzieci sprawiających problemy wychowawcze	Liczba otwartych spotkań z psychologiem, psychoterapeutą, kuratorem zorganizowanych dla rodziców i dzieci sprawiających problemy wychowawcze	1 spotkanie w SP w Mroczy i SP w Witosławiu	
			Liczba rodzin objętych wsparciem w zakresie wzmacniania integracji jej członków	90 % rodzin oczekujących wsparcia	

Rozdział 6

6.1. Ogólna ocena stanu zagrożenia

Miasto i Gmina Mroczka jest jedną z gmin tworzących powiat nakielski a liczba jej mieszkańców waha się w okolicach 9 tys. osób, w tym miasto ok. 46,6 %, wieś ok. 53,4 %. Okresy przełomów, przekształceń i transformacji ustrojowych dotknęły również środowiska miasta i gminy. W okresie minionych lat uległo likwidacji wiele zakładów pracy, szczególnie PGR, które dominowały na terenie gminy z uwagi na jej charakter typowo rolniczy. Likwidacja i upadki przedsiębiorczości przyczyniły się do intensywnego do niedawna wzrostu bezrobocia. Przedstawione wskaźniki bezrobocia na przestrzeni ostatnich lat wykazują, że w ostatnim okresie wskaźnik bezrobocia utrzymuje się na poziomie 11,5 % - 12,5 % (*dane dla powiatu nakielskiego*). Prowadzone badania bezrobocia wykazują, że jest ono przyczyną powstawania wielu problemów społecznych, szczególnie patologii. Brak możliwości zarobku środków finansowych powodują biedę, w wielu przypadkach: ubóstwo rodzin, to z kolei staje się powodem szukania metod zastępczych do zaspokajania swoich i rodziny potrzeb. Przestępczość, kradzieże i rozboje indywidualne i w systemach zorganizowanych, brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysu, ucieczka do nadużywania i uzależnienia się od alkoholu i innych substancji odurzających, to tylko niektóre działania osób pozbawionych stałej pracy. W ostatnich latach teren Miasta i Gminy cechuje duża dysfunkcja jednostki i rodziny, która powstaje na skutek niskiego wykształcenia, braku kwalifikacji, zawodowych, braku umiejętności rozwiązywania przez siebie i rodzinę powstających problemów, braku przejawiania skutecznych inicjatyw w pozyskaniu lepszego jutra, choroby fizyczne i somatyczne, niepełnosprawność, uzależnienia. Dysfunkcyjność naszego środowiska potwierdzają dane statystyczne MGOPS. Znaczny procent środowisk korzystających z pomocy społecznej to środowiska dotknięte problemem alkoholizmu oraz innych środków uzależniających.

Tab. A: Hierarchia problemów społecznych

Hierarchia problemów społecznych (pow. 30 roku życia)	
bezrobocie	71 %
Wzrost przestępczości	44 %
alkoholizm	39 %
narkomania	29 %
zubożenie społeczeństwa	21 %
kryzys rodziny	12 %
zanieczyszczenie środowiska	11 %
AIDS	6 %
problemy mieszkaniowe	4 %
kryzys norm moralnych	4 %

Alkoholizm i narkomania postrzegane są jako jedne z ważniejszych zagrożeń (trzeci w hierarchii ważności). Gdy dodamy do tego zagrożenie narkomanią (29 % wskazań), otrzymamy pełny obraz tego, jak społeczność postrzega problemy związane z uzależnieniami. Przed podjęciem działań profilaktycznych w dziedzinie uzależnień warto jest zadać sobie pytanie, czy młodzież w ogóle dostrzega problemy wynikające z nadużywania alkoholu, a jeśli tak, to jak wysoko plasuje je w hierarchii zagrożeń. Oto tabela wyników:

Tab. B: Rodzaje problemów społecznych

Rodzaj problemów społecznych	Uczniowie byłego gimnazjum	Młodzież ponadgimnazjalna
bezrobocie	73 %	73 %
zanieczyszczenie środowiska	17 %	15 %
kryzys rodziny	18 %	26 %
wzrost przestępczości	30 %	26 %
alkoholizm	56 %	6 %
AIDS	22 %	36 %
zubożenie społeczeństwa	3 %	21 %
kryzys norm moralnych	5 %	21 %
narkomania	60 %	31 %
problemy mieszkaniowe	11 %	10 %

6.2. Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza

Tab. nr 1: Stan problemów alkoholowych w Gminie Mrocza na dzień 31.12.2021 r.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie w latach	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Do 4,5 %	29	30	26	27	26	24	24	21
Do 18 %	25	26	23	23	22	21	20	18
Powyżej 18 %	21	22	20	20	20	19	20	17

Ustalono maksymalną liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa):

- przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 36; obecnie jest - 21
- przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 14; obecnie jest – 2 (+ 4 ogródki)

Tab. nr 2: Ilość punktów sprzedaży alkoholu na terenie Miasta i Gminy Mrocza na dzień 31.12.2021 r.

	Miasto				Wieś				Razem			
	2021				2021				2021			
	P	WI	W	R	P	WI	W	R	P	WI	W	R
Liczba punktów sprzedaży	12	11	10	12	9	7	7	9	21	18	17	21

Tab. nr 3: Statystyka stałych lub czasowych mieszkańców wg płci i wieku, na dzień 31.12.2021 r.

Wiek	Miasto			Wieś			Razem Gmina		
	K	M	R	K	M	R	K	M	R
0 – 6	123	162	285	174	198	372	297	360	657
7 – 15	215	239	454	287	278	565	502	517	1019
16 – 18	63	74	137	82	86	168	145	160	305
19 – 60	1181	0	1181	1329	0	1329	2510	0	2510
19 – 65	0	1337	1337	0	1581	1581	0	2918	2918
pow.60	505	0	505	483	0	483	988	0	988
pow.65	0	253	253	0	253	253	0	506	506
Razem	2087	2065	4152	2355	2396	4751	4442	4461	8903

Tab. nr 4: Wskaźnik bezrobocia w Mieście i Gminie Mrocza na dzień 30.06.2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	
	ogółem	kobiety
Obszar wiejski	268	164
Miasto	198	120
Ogółem	466	284

Stopa bezrobocia: Polska – 5,9%; Woj. Kuj. - Pom. – 8,4%; Powiat Nakielski – 11,7%

(dane podane przez PUP w Nakle nad Notecią – po 30. 06. 2021 r. UP w Nakle n/Not. Nie publikuje danych).

Tab. nr 5: Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Straż Miejska)

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość interwencji							
		2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
1.	Porządek i spokój publiczny	63	66	52	51	21	36	18	28
2.	Awantury domowe	29	35	20	27	7	2	12	8
3.	Bezpieczeństwo w komunikacji	4	7	4	8	6	2	5	7
4.	Konwój do izby Wyrzeźwień (wspólnie z Policją)	9	12	15	8	4	0	5	0
5	Odwiezenie do miejsca zamieszkania	6	11	12	11	2	2	3	2
6	RAZEM	111	131	103	105	40	42	43	45

W ramach działań Straż Miejska w okresie 12 miesięcy 2021 r. podejmowała 45 razy interwencje związane z nadużywaniem alkoholu. Widoczny w tabeli od 4 lat spadek liczby interwencji spowodowany jest również zmniejszeniem liczby etatów w Straży Miejskiej.

Tab. nr 6: Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Policja)

L.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
1	Liczba interwencji: - miasto - wieś	242 121 121	233 137 96	250 140 110	b/d
2	Liczba założonych Niebieskich Kart: - miasto - wieś	34 11 23	35 22 13	38	15
3	Liczba zatrzymanych sprawców przemocy	27	21	26	b/d
4	Liczba kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości	36	32	15	24
5	Liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia: - do jednostki Policji - do miejsca zamieszkania	88 65 23	79 61 18	53 35 18	45
6	Liczba wniosków skierowanych do GKRPA w Mroczy o zastosowanie leczenia odwykowego	34	35	32	20
7	Liczba wykroczeń z art. 51 § 2 KW (wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu: - liczba nałożonych w związku z wykroczeniem mandatów karnych - liczba zastosowanych pouczeń	22 13 9	33 11 22	31 15 16	b/d
8	Liczba wykroczeń z art. 87 § 1 KW (kierowanie pojazdem mechanicznym przez osobę będącą w stanie po użyciu alkoholu	4	4	3	4
9	Liczba wykroczeń z art. 87 § 1a KW (kierowanie pojazdem innym niż mechaniczny przez osobę będącą w stanie nietrzeźwości: - liczba nałożonych w związku z wykroczeniem mandatów karnych - liczba wniosków o ukaranie do sądu	24 11 13	20 20 0	15 14 1	50
10	Liczba wykroczeń z art. 87 § 2 KW (kierowanie pojazdem innym niż mechaniczny przez osobę będącą w stanie po użyciu alkoholu: - liczba nałożonych w związku z wykroczeniem mandatów karnych - liczba wniosków o ukaranie do sądu	6 5 1	8 8 0	2 2 0	19
11	Liczba wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: - liczba nałożonych mandatów karnych - liczba zastosowanych pouczeń	55 12 43	105 37 68	131 36 95	70
12	Liczba kontroli stanu trzeźwości kierujących pojazdami	b/d	b/d	b/d	2.103

Tab. nr 7: Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy.

L.p.	Przedmiot działania	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	Wpływ wniosków do GKRPA:	54	29	40	27	29	23	18
	- Policja	30	18	28	17	18	10	8
	- SP	2	0	0	0	0	0	0
	- MGOPS	5	3	2	3	1	7	4
	- GKRPA - inicjatywa własna	3	2	2	0	0	0	1
	- Gminny Zesp. Interdyscypl.	4	0	1	0	4	5	2
	- Kuratorzy SR	0	0	0	0	0	0	0
	- Rodziny osób nadużyw.	7	2	5	7	6	1	3
	- Straż Miejska	0	0	0	0	0	0	0
	- Przedsiębiorcy	2	0	0	0	0	0	0
	- Inne	1	4	2	0	0	0	0
2	Liczba sporządzonych wezwań na rozmowę:							124
	- osoby uzależnione	168	254	194	187	173	135	122
	- osoby współuzależnione i świadkowie	39	61	41	31	22	26	2
3	- Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	-	-	-	-	-	-	55
4	Liczba osób w zainteresowaniu Komisji	-	-	-	-	-	-	56
5	Liczba osób skierowanych do biegłych w celu wydania opinii	30	30	30	27	29	23	7
6	Ilość zaopiniowanych wniosków dla zezwolenia sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:	22	30	30	36	18	23	10
	- stałe	13	20	23	28	9	23	6
	- jednorazowe	9	10	7	8	9	0	4
7	Ilość wniosków złożonych do sądu	30	30	30	19	19	17	6
8	Ilość posiedzeń Komisji	12x 7xx	12x 6xx	12x 18xx	12x 26xx	12x 14xx	19 1xx	12 8xx
9	Ilość kontroli punktów sprzedaży alkoholu	7	3	5	3	5	1	2

x – ilość posiedzeń GKRPA w pełnym składzie

xx – ilość posiedzeń w składzie niepełnym, w celu załatwienia spraw bieżących (przygotowanie opinii i dokumentów)

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował swoje zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2286 ze zm.) obowiązującą od 01.05.2004 r. oraz aktami wykonawczymi.

Ośrodek realizuje szeroki zakres zadań wynikających z innych ustaw, takich jak m.in.:

- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

W 2021 roku MGOPS objął wsparciem 189 rodzin, w tym 227 osoby. Przyznano pomoc ze względu na występowanie okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej zgodnie z tabelą przedstawioną poniżej. Należy wspomnieć, że bardzo często przyznana pomoc dotyczy jednej rodziny, która korzysta z kilku form pomocy, ponieważ występuje kilka powodów-problemów np. ubóstwo, alkoholizm, przemoc czy bezrobocie łącznie.

Tab. nr 10: Pomoc osobom i rodzinom z problemem alkoholowym udzielana przez MGOPS

Powód trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym: na wsi	
Ubóstwo	107	63	322
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	7	40	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	17	172
W tym: wielodzietność	16	7	90
Bezrobocie	103	48	259
Niepełnosprawność	85	36	134
Długotrwała i ciężka choroba	87	37	143
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	25	13	85
W tym: Rodziny niepełne	20	11	62
Rodziny wielodzietne	3	2	15
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Potrzeba ochrony handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	14	7	21
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	2	14
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

6.3. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej

1) Pełnomocnik: Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w celu realizacji programu profilaktyki, Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza, mając na uwadze właściwą realizację programów powołuje funkcję pełnomocnika, który jest realizatorem i koordynatorem profilaktyki i prewencji oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na terenie Miasta i Gminy Mrocza. Powołując funkcję pełnomocnika określa dla niego zadania do realizacji na okres zawartej umowy.

Zadania pełnomocnika w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

- a) Działanie na rzecz tworzenia i wzmacniania lokalnej koalicji trzeźwościowej, szukanie poparcia dla działań na rzecz zmniejszania rozmiarów problemów alkoholowych.
- b) Przeprowadzanie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy.
- c) Przygotowywanie wspólnie z Gminną Komisją i przedkładanie Burmistrzowi Gminy:
  - projektu gminnego programu
  - projektu preliminarza na jego wykonanie
  - projektu sprawozdania z jego realizacji
- d) Ogłaszanie i prowadzenie konkursu ofert na wykonanie poszczególnych zadań w ramach gminnego programu.
- e) Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.

- f) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- g) Branie udziału w naradach i szkoleniach organizowanych przez Pełnomocnika Wojewody.
- h) Wdrażanie i propagowanie na terenie gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii edukacyjnych.
- i) Udział w posiedzeniach gminnych komisji.
- j) Bieżąca ewaluacja i wprowadzanie lokalnych inicjatywy z dziedziny rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania pełnomocnika w ramach ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:

- a) Działanie na rzecz tworzenia i wzmacniania lokalnej koalicji działającej na rzecz przeciwdziałania narkomanii.
- b) Przeprowadzanie analizy problemów narkomanii i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy.
- c) Przygotowywanie i przedkładanie Burmistrzowi Gminy:
  - projektu gminnego programu
  - projektu preliminarza na jego wykonanie
  - projektu sprawozdania z jego realizacji
- d) Ogłaszanie i prowadzenie konkursu ofert na wykonanie poszczególnych zadań w ramach gminnego programu.
- e) Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.
- f) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.
- g) Branie udziału w naradach i szkoleniach.
- h) Wdrażanie i propagowanie na terenie gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii edukacyjnych.
- i) Bieżąca ewaluacja i wprowadzanie lokalnych inicjatywy z dziedziny profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.

2) Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”: Celem Klubu jest kształtowanie wśród swoich członków i młodzieży dążeń do całkowitego powstrzymywania się od picia wszelakich napojów alkoholowych. Na zewnątrz stowarzyszenie propaguje trzeźwość, oraz zmianę obyczajów w kierunku ustawiania z życia rodziny i jednostki napojów alkoholowych jako stałych składników zwykłych wydarzeń i różnych okoliczności. zagospodarowanie czasu wolnego dla członków Klubu, młodzieży i dzieci poprzez działalność wychowawczą i kulturalnooświatową:

- a) ogólnopolskie wyjazdy trzeźwościowe do Lichenia i Częstochowy – każdy coroczny wyjazd daje poczucie wartości i umacnia duchowo oraz powoduje, że powiększa się grono osób trzeźwiejących;
- b) wyjazdy trzeźwościowe osób uzależnionych i współuzależnionych do Górki Klasztornej;
- c) spotkania z terapeutą – pierwszy kontakt jest dla niejednego początkiem drogi do trzeźwości, w ramach współpracy terapeutycznej odbywają się grupy wzajemnej pomocy rozwoju osobistego;
- d) organizowanie spotkań młodzieży z trzeźwiejącymi alkoholikami – spotkania takie pozwalają zapoznać się z zagrożeniem jakie wynika z nadużywania alkoholu oraz z chorobą alkoholową;
- e) letnie wycieczki do sanktuariów członków klubu wraz z dziećmi do niego uczęszczającymi;
- f) spotkania rocznicowe i okolicznościowe:
  - rocznicowe – na rocznicach jubilat spotykają się całe rodziny członków wspólnoty oraz zaproszeni goście
  - świąteczne – spotkanie opłatkowe i wieczerza wigilijna stwarza niepowtarzalną atmosferę rodzinną, zbliża do siebie osoby uzależnione i współuzależnione
- g) spotkania religijne „Intergrupa” – które odbywają się w naszym klubie, pozwalają na głębszy wgląd w siebie
- h) współpraca ze środowiskiem społecznym i organizacjami samorządowymi – stowarzyszenie się i współpraca powoduje zmniejszenie patologii w rodzinie oraz propaguje trzeźwy tryb życia
- i) spotkania i współpraca z innymi Klubami.

3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIII/193/97 z dnia 27 luty 1997 r. Skład osobowy komisji liczył 9 osób. Art. 4 zmienionej ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi dał delegację powołania składu osobowego Gminnej Komisji przez Zarząd Miasta i Gminy Mrocza. Uchwałą Nr 22/44/01 Zarządu Miasta i Gminy Mrocza z dnia 1 października 2001 r. powołano Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczu, w składzie 7-osobowym na wniosek Pełnomocnika Zarządu Miasta i Gminy ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi. Obecnie Komisja powołana Zarządzeniem nr 0050.24.2021 Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z dnia 1 kwietnia 2021 r. liczy 8 członków.

Powołani członkowie komisji są przeszkoleni w zakresie podstawowej wiedzy o problemach alkoholowych. Komisja jest ciałem opiniującym, istniejącym i nadzorującym wykonanie gminnego programu.

GKRPA w Mroczy oprócz prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomani do swojej pracy włączyła również przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - szczególnie w rodzinie z problemami alkoholowymi gdzie w ramach swoich kompetencji i zadań Gminna Komisja podejmuje działania zmierzające do zaprzestania przemocy i działania zmierzające do zaprzestania picia alkoholu. Wsparcie udzielane przez osoby pomagające to nie tylko pomoc psychologiczna czy pomoc prawna, to także edukacja o zjawiskach przemocy, informacje o przysługujących prawach, o tym, że pomoc jest przestępstwem, o możliwościach i miejscach, gdzie można otrzymać pomoc. To także wysłuchanie, okazanie akceptacji, ciepła, zrozumienia, bez osadzania i bagatelizowania problemu. Jeżeli sprawca nie chce współpracować z Komisją wówczas spoczywa na niej obowiązek skierowania sprawy do Sądu Rejonowego.

Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegają na:

- wzywaniu sprawcy na rozmowy interwencyjne- ostrzegawcze na temat konsekwencji, jakie grożą za krzywdzenie najbliższych oraz działań, które zostaną wobec niego podjęte, jeżeli nie zaprzestaną stosowania przemocy,
- przeprowadzanie dokładnego rozeznania sytuacji pod kątem nadużywania alkoholu i występowania przemocy w rodzinie (rozmowa i wypełnienie kwestionariuszy, wywiady),
- przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.
- kierowanie spraw przemocy pod wpływem alkoholu do punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, poradni leczenia uzależnień, grupy samopomocowej (np. Anonimowych Alkoholików),
- jeżeli sprawca zaprzecza występowaniu problemów alkoholowych, kierowanie go na badania do biegłego w celu orzeczenia o uzależnieniu,
- jeżeli sprawca nie wyraża na dobrowolne skierowanie do biegłego w celu orzeczenia o uzależnieniu, Komisja uruchamia procedurę zobowiązującą sprawcę do leczenia odwykowego przymusowego poprzez skierowanie wniosku do Sądu Rejonowego.

Komisja działa wg przyjętego planu i harmonogramu pracy.

Zadania komisji na rok 2022:

- a) Opiniowanie wniosków dotyczących wydania zezwoleń na sprzedaż o podawanie napojów alkoholowych.
- b) Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.
- c) Opiniowanie decyzji cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- d) Podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych od alkoholu.
- e) Prowadzenie rozmów profilaktycznych zachęcających do podjęcia leczenia odwykowego.
- f) Kierowanie na badania do biegłego sądowego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- g) Kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- h) Prowadzenie działalności profilaktyczno – edukacyjnej osób uzależnionych i współuzależnionych. Wskazanie instytucji mogących służyć pomocą.
- i) Kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

- 4) Gminny Zespół Interdyscyplinarny:** powołany został Zarządzeniem Nr 0050.110.2011 Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z dnia 27. 07. 2011 r. a w jego skład weszło 12 osób reprezentujących różne instytucje. Obecnie, Zespół funkcjonuje w oparciu o Zarządzenie Nr 0050.474.2017 Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego i określenia organizacji pracy tego zespołu (ze zmianami), a jego siedziba znajduje się w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczy, przy ul. Łąkowej 7. Podstawą prawną jego funkcjonowania jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Uchwała Nr XVIII/169/2016 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2016 – 2022.

W 2021 r. odbyły się 4 posiedzenia, na których omówione zostały sprawy organizacyjne dot. pracy Zespołu oraz grup roboczych. Powołano 20 grup roboczych, które odbyły 35 spotkań. W 2021 r. do Zespołu wpłynęły 24 Niebieskie Karty (Policja – 21, MGOPS – 1, oświata – 2). W 2021 r. zakończono 29

Niebieskich kart (21 bieżących oraz 8 z roku 2019). W 2021 r. w związku z epidemią SARS-CoV-2 Zespół działał w ograniczonych możliwościach, powoływane były grupy robocze, jednak kontakt ze sprawcą i ofiara przemocy odbywał się za pomocą zdalnych środków komunikacji. W taki sam sposób informowano o dostępnych instytucjach, które udzielają wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.

Tab. 12: Tabelaryczne zestawienie realizacji zadania przez GZI

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba grup roboczych	32	31	35	35	20
Liczba spotkań	130	54	63	55	35
Liczba zamkniętych kart	48	30	60	29	41
Wyszczególnienie założenia Niebieskiej Karty					
Interwencja Policji	b/d	b/d	52	49	21
Interwencja pracownika socjalnego	b/d	b/d	1	4	1
Interwencja służby zdrowia	b/d	b/d	0	0	0
Interwencja oświaty	b/d	b/d	0	2	2
Razem	b/d	b/d	53	55	24

5) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej: Przy tut. Ośrodku działa **Gminny Punkt Konsultacyjny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na organy administracji państwowej i jednostki samorządowe obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu, ale także zmniejszanie i usuwanie szkód związanych z alkoholizmem. Celem Punktu jest udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin oraz ofiarom i sprawcom przemocy.

Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu);
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Działania w ramach profilaktyki uzależnień prowadzone były w MGOPS w Mroczy, ul. Śluzowa 6 (w siedzibie zastępczej MGOPS), w 2021 r. przez 2 realizatorów – zgodnie z poniższymi danymi:

Nakielski Ośrodek Terapii Uzależnień KOLIBER

Harmonogram spotkań na 2021 rok:

Terapeuta Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień "Koliber" piątki od godz. 8.00 do 9.00 Szkoły, od 9.00 do 13.00, budynek MGOKiR, ul. Śluzowa 6 w Mroczy - parter

Współpraca opierała się na realizacji działań:

W okresie od stycznia do grudnia 2021 r., (z tym że do czerwca w formie zdalnej – telefonicznej)

- Prowadzenie Punktu konsultacyjnego d/s uzależnień – 8 godzin w miesiącu,
- Terapia indywidualna dla osób uzależnionych – 8 godzin w miesiącu,
- Punkt konsultacyjny w szkołach – 4 godziny w miesiącu,
- Konsultacje na terenie Nakielskiego Ośrodka – 4 godzin w miesiącu.

Tab. 12: Zestawienie realizacji zadania przez NOTU Koliber

Rodzaj usługi	Liczba osób objętych usługą		Liczba zrealizowanych godzin
	Kobiety	Mężczyźni	
Punkt Konsultacyjny	14	38	100
Punkt Konsultacyjny w szkołach	4	3	15
Terapia indywidualna	19	28	100
Konsultacje terapeutyczne w NOTU	41	56	50
Razem	80	125	265

		205	
Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	
1	Niepełnosprawni	0	
2	Wieś	67	
3	Miasto	138	
4	Do 18 roku życia	5	
5	19-40 roku życia	45	
6	41-65 roku życia	155	
7	Powyżej 65 roku życia	0	
8	Osoby z problemem alkoholowym	163	
9	Dorosły członek rodziny z problemem alkoholowym, w tym:	62	
10	Współuzależniony	22	
11	DDA	20	
12	Ofiara przemocy, w tym:	4	
13	Osoby dorosłe	2	
14	Dzieci	0	
15	Osoby uzależnione (narkotyki)	3	
16	Inne	0	
17	Osoby kierowane na leczenie odwykowe	16	

Terapeuta ds. uzależnień

Współpraca opierała się na realizacji działań:

- Prowadzenie Punktu konsultacyjnego d/s uzależnień – 4 godziny w miesiącu,
- Terapia indywidualna dla osób uzależnionych – 16 godzin w miesiącu,
- Terapia grupowa -Spotkania odbywały się 4 razy w miesiącu zgodnie z harmonogramem przedstawionym przez wykonawcę.

Tab. 14: Tabela zestawienia realizacji zadania przez Terapeutę

Rodzaj usługi	Liczba osób objętych usługą		Liczba zrealizowanych godzin
	Kobiety	Mężczyźni	
Punkt Konsultacyjny	46	138	48
Terapia indywidualna	152	154	192
Terapia grupowa	46	138	48
Razem	244	430	288
205			

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób
1	Niepełnosprawni	40
2	Wieś	242
3	Miasto	349
4	Do 18 roku życia	24
5	19-40 roku życia	225
6	41-65 roku życia	226
7	Powyżej 65 roku życia	116
8	Osoby z problemem alkoholowym	259
9	Dorosły członek rodziny z problemem alkoholowym, w tym:	204
10	Współuzależniony	136
11	DDA	80
12	Ofiara przemocy, w tym:	39
13	Osoby dorosłe	39
14	Dzieci	0
15	Osoby uzależnione (narkotyki)	68
16	Inne	0
17	Osoby kierowane na leczenie odwykowe	13

W terminie od 06.07.2021 roku do 15.07.2021 roku odbyły się kolonie profilaktyczne do miejscowości Żab k/Zakopanego (woj. małopolskie). W koloniach uczestniczyło 10 dzieci z Gminy Mroczka. Organizatorem kolonii była firma Robert Sajnaj – LUTUR – Lublin.

Uczestnicy kolonii wrócili pełni dobrych wrażeń, wypoczęci i zadowoleni. Organizator zapewnił pełną obsługę: transport, zakwaterowanie, wyżywienie, ubezpieczenie, opiekę wykwalifikowanej kadry, bogaty program turystyczny oraz zajęcia wychowawczo – rekreacyjne i profilaktyczno – socjoterapeutyczne.

W dniach 11-17. 07. 2021 r. w Rościminie odbył się także obóz letni dla 50 dzieci, podczas którego realizowane były zajęcia profilaktyczne w 10 – osobowych grupach (po 10 godzin dla każdej grupy).

Punkt Konsultacyjno – Interwencyjny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny Ds. Przeciwdziałania Przemocy W Rodzinie w ramach, którego przyjmowali Kuratorzy przestał zmienić nazwę na Punkt Interwencji Kryzysowej na podstawie Zarządzenia Nr 021.16.2021 Dyrektora MGOPS w Mroczy z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie Regulaminu Organizacyjnego MGOPS w Mroczy, zatwierdzonego przez Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza. Na podstawie § 2 ust. 6 Regulaminu Organizacyjnego Punktu Interwencji Kryzysowej w ramach Punktu w/w dyżury pełnią m.in. Kuratorzy.

Cele i zadania Punktu Interwencji Kryzysowej:

1. PIK udziela wsparcia osobom i rodzinom korzystającym z jego usług w radzeniu sobie z zaistniałą sytuacją kryzysową i motywuje do budowania motywacji do pozytywnych zmian.
2. Celem działalności PIK-u jest prowadzenie poradnictwa i psychoedukacji w zakresie związanym z kryzysem, w tym z przemocą.
3. Do zadań PIK-u należy w szczególności:
  - a) prowadzenie działalności informacyjnej;
  - b) upowszechnianie aktualnego wykazu placówek, instytucji i organizacji świadczących pomoc na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
  - c) udzielanie kompleksowych informacji oraz pomocy w otrzymaniu schronienia osobom dotkniętym przemocą;
  - d) współpraca z instytucjami i organizacjami w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - e) udzielanie osobom i rodzinom wsparcia psychologicznego;
  - f) udzielanie poradnictwa socjalnego;
  - g) udzielanie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz psychoedukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - h) udzielanie poradnictwa prawnego w formie konsultacji (porad specjalistycznych).

Dostęp do Punktu jest powszechny i bezpłatny. Dyżury kuratorów odbywały się w poniedziałki i wtorki (zgodnie z harmonogramem) w godz. od 15.00 do 18.00 w formie bezpośredniej lub z uwagi na pandemię koronawirusa w formie zdalnej.

W ramach tego Punktu w 2021 r. 2 Kuratorów Zawodowych Sądu Rejonowego w Nakle n/Not. II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Nakle n/Not. pełniło dyżury w budynku przy ul. Śluzowej 6 w Mroczy. Łącznie odbyło się 44 dyżury, w łącznej liczbie 144 godzin. Przyjęto łącznie 55 osób.

Tab. 16: Tabelaryczne przedstawienie wykonania zadania

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ilość dyżurów	50	48	48	48	40	48
Ilość godzin zegarowych	150	144	144	144	120	144
Ilość przyjętych osób, z tego:	177	142	96	101	55	65
Kobiety	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	22
Mężczyźni	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	43
Osoby niepełnosprawne	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	4
Osoby starsze	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	0
Dzieci	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	0
Kobiety powyżej 60 r. życia	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	0
Mężczyźni powyżej 65 r. życia	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	0
Liczba rodzin	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	35
Liczba osób w rodzinie	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	101

6) Grupa Anonimowych Alkoholików „SZEKLA”: Stałym miejscem spotkań grupy jest Dom Katechetyczny w Mroczy, przy ul. Kościelnej oraz Klub Abstynenta przy ul. Łąkowej. Spotkania grupy, na których realizowany jest program „12 kroków” i „12 tradycji”, odbywają się 2 razy w tygodniu. Spotkania mają charakter terapii grupowej, w ramach których uczestnicy dzielą się własnymi osiągnięciami i niepowodzeniami spraw życiowych i abstynencji alkoholowej. Grupa „AA” jest to wspólnota kobiet i mężczyzn opierająca się na własnych doświadczeniach, wspierających się wzajemnie w utrzymaniu abstynencji alkoholowej. Grupa liczy kilkunastu członków stałych i kilkunastu niestałych. Działalność grupy nie sprzyja dofinansowaniu, utrzymuje się w ramach własnych zebranych środków.

7) Kuratorzy Sądu rejonowego: Na teren Gminy Mrocza Sąd Rejonowy w Nakle n/Not. oddelegował 2 kuratorów zawodowych: d/s rodziny i osób dorosłych. Kuratorzy ściśle współpracują z MGOPS oraz GKRPA, kierując wnioski do komisji o zastosowanie przymusu leczenia. Prowadzą kuratelę nad osobami

kierowanymi na przymusowe leczenie. W przypadku braku realizacji postanowień Sądu kuratorzy wnoszą do sądu o zmianę postanowień. Kurator ds. rodziny jest powołany decyzją Burmistrza Miasta i Gminy w skład GKRPA.

8) Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji: Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji prowadzi działalność kulturową w oparciu o zorganizowane koła zainteresowań i sekcje.

9) Biblioteki Publiczna w Mroczy: Biblioteka w swoich zbiorach posiada 96 pozycji o problematyce alkoholowej i uzależnień. W roku 2021 nastąpił wzrost o 43 pozycje.

10) Organizacje pozarządowe jako trzeci sektor na terenie Miasta i Gminy Mrocza: Mieszkańcy uczestniczą w życiu publicznym, biorąc udział w wyborach do władz państwowych i samorządowych oraz w referendum. Ważnym wyznacznikiem walki o swój los jest dobrowolna aktywność w rozwiązywaniu problemów, które uznaje się za uciążliwe dla swojej społeczności lub osiąganie celów, które uważa się za ważne dla dobra publicznego. Ochotnicza działalność obywateli na rzecz dobra publicznego ma podwójne znaczenie:

- służy polepszeniu różnych aspektów życia społecznego i indywidualnego,
- urzeczywistnia prawo do stanowienia o własnych losach na co dzień.

Aktywność przybiera formy dobrowolnych zrzeszeń będących różnymi odmianami realizacji konstytucyjnych praw do stowarzyszania się. Organizacje pozarządowe tworzą się oddolnie i spontanicznie, pierwsze ujawniają się i reagują na autentyczne problemy społeczne, będąc często pionierami reformy społecznego systemu bezpieczeństwa. Funkcjonując w sferach, które aparat państwa z racji ograniczeń instytucjonalnych lub finansowych nie może dostatecznie objąć swym wpływem.

Są to dziedziny jak: edukacja, kultura, sport, pomoc społeczna, zdrowie, ekologia.

Na terenie Miasta i Gminy Mrocza istnieje wiele organizacji społecznych o różnych dziedzinach zainteresowań. Są to organizacje, które skupiają dzieci, młodzież oraz ludzi dorosłych, zdrowych i dysfunkcyjnych. Należą do nich między innymi: Gminny Związek Straży Pożarnych, Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy „TARPAN”, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Feniks”, Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych oddział w Mroczy, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Rolnictwa – Koło w Mroczy, Mroteckie Stowarzyszenie Rodzin Dzieci Niepełnosprawnych w Mroczy, Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”, Mroteckie Stowarzyszenie Osób Bezrobotnych, Towarzystwo Rozwoju Ziemi Mroteckiej, Koło Gospodyń Wiejskich, Grupa Samopomocowa „AA”, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Polski Związek Wędkarski, Koło Łowieckie „117 SOKÓŁ”; do których łącznie należą ok. 2000 osób.

11) Przychodnie zdrowia: Na terenie Gminy Mrocza funkcjonują dwie przychodnie zdrowia, tj. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AWICENNA” (Przychodnia w Mroczy oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Witosławiu), a także Prywatna Praktyka Lekarska Gabinet Lekarza Rodzinnego Małgorzata Walery – Masiak. W ich ramach funkcjonują poradnie: ogólna, dziecięca, gin. – położ. Poza godzinami otwarcia pomoc udzielana jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” w Nakle n/Not. oraz Pogotowie Ratunkowe w Nakle n/Not.

12) Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe:

Szkoła Podstawowa w Mroczy

Charakter działań w roku 2021 na terenie Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Mroczy był dostosowany do sytuacji epidemiologicznej. W związku z tym, że szkoła w roku 2021 również realizowała nauczanie zdalne, następnie hybrydowe charakter działań profilaktycznych w placówce opierał się na przekazie informacji drogą elektroniczną oraz w formie działań stacjonarnych, uwzględniając tematykę związaną z Covidem, higieną pracy podczas zdalnego nauczania

Podejmowane działania były:

- ukierunkowane na uczniów klas I – III;
- ukierunkowane na uczniów klas IV – VIII;
- działania ukierunkowane na rodziców/ prawnych opiekunów;

Działalność wychowawcza i zapobiegawcza w szkole polegała na systematycznym rozpoznawaniu i diagnozowaniu zagrożeń związanych z przestępczością, bezpieczeństwem, uzależnieniem i informowaniu o jego skutkach, współpracą z rodzicami dzieci, poradnictwem w tym zakresie.

Szkoła ściśle współpracowała z instytucjami dbającymi o rozwój i bezpieczeństwo uczniów poprzez podejmowanie środków prawnych i profilaktycznych wobec dzieci nierealizujących obowiązku szkolnego i

zagrożonych demoralizacją (współpraca z Sądem Rodzinnym, kuratorem zawodowym i społecznym, Policją, asystentami rodziny, MGOPS-em, zespołem interdyscyplinarnym, spotkania nauczycieli w ramach zespołów klasowych, Sanepidem).

W szkole odbyły się warsztaty profilaktyczne dla klas III i IV dotyczące podejmowania zachowań ryzykownych, radzenia sobie z emocjami oraz integrację zespołu klasowego z udziałem psychoterapeutów Niepublicznej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej WSG w Bydgoszczy.

Przeprowadzono ewaluację szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego z uwzględnieniem aktualnej sytuacji epidemicznej i profilaktyki szczepień.

Tematyka profilaktyczna była podejmowana przez pedagoga, psychologa, terapeutów i wychowawców również na godzinach wychowawczych oraz indywidualnych spotkaniach (profilaktyka uzależnień, cyberprzemocy, bezpieczeństwo w sieci, praca z dzieckiem w procesie żałoby, promocja zdrowego trybu życia w zakresie aktywności fizycznej i kształtowania pozytywnych postaw żywieniowych).

Systematycznie upowszechniano wśród uczniów, rodziców i nauczycieli informacje na temat zagrożeń występujących w naszym społeczeństwie, oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów poprzez tablicę informacyjną, treści przekazywane za pomocą e-dziennika, indywidualne rozmowy i spotkania z pedagogiem szkolnym, psychologiem.

Szkoła ściśle współpracowała ze środowiskiem rodzinnym, w szczególności z rodzinami, w których występuje zagrożenie niedostosowaniem, przemocą, patologią lub uzależnieniem.

W ubiegłym 2021 roku jak i bieżącym roku 2022 były realizowane oraz będą kontynuowane działania wynikające z założeń Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego dotyczące:

- Promowania postawy poszanowania wspólnego dobra oraz godności własnej i praw każdego człowieka
- Wychowania wśród uczniów wrażliwości i umiejętności odróżniania dobra od zła
- Rozwijania kompetencji społeczno – emocjonalnych
- Kształtowania poczucia więzi z krajem i regionem oraz szacunek dla innych kultur i narodowości
- Zachęcania do rozwoju technik i umiejętności szkolnych, posiadanych talentów oraz zainteresowań
- Kształtowania postaw prozdrowotnych oraz odpowiedzialności za siebie i innych
- Pomoc uczniom, którzy doświadczają niepowodzeń szkolnych oraz zagrożonym procesem wykluczenia ze społeczności szkolnej
- Wyposażenia w wiedzę na temat właściwego korzystania z Internetu, w tym z mediów społecznościowych oraz uświadamiania zagrożeń płynących z niewłaściwego korzystania
- Uświadamiania uczniom negatywnych skutków działania substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych
- Stwarzania warunków do zachowania poczucia bezpieczeństwa, w tym ochrony uczniów i pracowników placówki przed COVID-19

W bieżącym roku kontynuowane będą oraz rozszerzane w klasach działania w formie warsztatowej, prelekcji, spotkań indywidualnych, dotyczące tematyki bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w sieci, odpowiedzialności karnej młodzieży oraz używania środków psychoaktywnych przy współpracy funkcjonariuszy Policji, pracowników Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej, terapeutów Ośrodka Terapii Uzależnień – Koliber, psychologa Niepublicznej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej przy WSG w Bydgoszczy, Centrum Szkoleń i Terapii Synergia oraz Pracowni Kreatywnej Edukacji i Terapii TUDUS.

Szkoła Podstawowa w Witosławiu:

W roku 2021 realizacja programu odbywała się w ramach codziennych zajęć dydaktyczno – wychowawczych oraz opiekuńczych, prowadzonych w szkole podczas godzin wychowawczych przez wychowawców, pedagoga, socjoterapeutę, spotkań z przedstawicielami Policji i przedstawień profilaktycznych mających na celu informowanie uczniów o szkodliwości używek i innych zachowaniach ryzykownych. Edukowanie dzieci i młodzieży w ramach zajęć prowadzonych z udziałem funkcjonariusza Policji, promowanie elementów odblaskowych z hasłami profilaktycznymi dla pieszych i rowerzystów. Dyscyplinowanie uczestników ruchu, w tym pieszych łamiących przepisy prawa. W szkole prowadzona była profilaktyka zintegrowana dotycząca wszystkich zagrożeń współczesnej cywilizacji. Ze względu na stan epidemii, w miarę możliwości organizowano dla uczniów spotkania, spektakle, przedstawienia teatralne i warsztaty, w których pojawiał się temat szkodliwości używek:

- „Na misiowych urodzinach najważniejsza jest rodzina”
- „Zagubione sumienie”
- Warsztaty profilaktyczne dla klas IV-VIII prowadzone przez Centrum Szkoleń „Synergia”

Odbyła się także akcja charytatywna dla osób starszych i samotnych z powiatu nakielskiego „Jeden uczeń, jeden produkt”. Szkoła brała udział razem z Zespołem Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. Bolesława Romanowskiego oraz z Zespołem Szkół Stanisława Staszica. Oprócz tego, w placówce w roku szkolnym 2021/2022 realizowany jest cykl zajęć profilaktycznych pt. „Pozytywni” przygotowanych i prowadzonych przez pedagoga szkolnego. Program ma na celu kształtowanie odpowiednich umiejętności życiowych i

kompetencji społecznych, a także stylu życia wspierającego zdrowie psychiczne. Uczniowie szkoły pod nadzorem terapeuty pedagogicznego uczestniczą także w programie „Szkolni Liderzy Profilaktyki”. Pedagog szkoły systematycznie uczestniczy w cyklicznych konferencjach dla pedagogów w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nakle nad Notecią. Istnieje stały kontakt (w zależności od bieżących potrzeb) z instytucjami i specjalistami wspierającymi rozwój dziecka (PCPR w Nakle n/Not., MGOPS w Mroczy, Sąd Rodzinny w Nakle n/Not., PPPP w Nakle n/Not., Policja, Sanepid). W roku 2022 zakłada się kontynuację i realizację w/w przedsięwzięć m. in. poprzez systematyczną pracę wychowawczą i pedagogiczną, udział w konkursach i kampaniach, prezentację filmów edukacyjnych, organizację przedstawień profilaktycznych (w miarę możliwości).

Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kosowie:

W Niepublicznej Szkole Podstawowej „KMK KOS” w Kosowie w celu ustalenia zakresu działań profilaktycznych, na terenie szkoły jednorazowo w ciągu roku szkolnego, przeprowadzana jest diagnoza potrzeb środowiska szkolnego.

Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego oraz diagnozy środowiska lokalnego przeprowadzanej przez policję, ustala się zakres działań profilaktycznych.

Działania profilaktyczne obejmują:

- spotkania wychowawców, nauczycieli i rodziców z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością, demoralizacją dzieci i młodzieży oraz uzależnieniami; znajomość zagadnień pandemicznych covid19 oraz przestrzeganie reżimu sanitarnego;
- spotkania tematyczne uczniów z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, unikania zagrożeń czy zachowań ryzykownych itp.;
- udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom;
- współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną Policją i Kościołem i innymi instytucjami pomocnymi w realizacji zagadnień profilaktyczno-wychowawczych.

Działania w profilaktyce pierwszorzędowej:

- prowadzenie psychoedukacji w zakresie zdrowia, zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia;
  - zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej;
  - przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym,
  - kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; w tym profilaktyka zagrożeń koronawirusem Covid19 i zachowania bezpieczne w zakresie profilaktyki zdrowia,
- zapobieganie niepowodzeniom szkolnym,
- trening umiejętności życiowych dla uczniów,
- komunikacja i relacje wśród uczniów,
- zagrożenia współczesnego świata,
- prowadzenie profilaktyki używek,
- przeciwdziałanie uzależnieniom (w tym komputerowym),
- kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno - komunikacyjnych,
- kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimedialnych;
- wychowania w trzeźwości,
- unikania zagrożeń czy zachowań ryzykownych
- zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych;
  - przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach;
  - przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym;
  - posiadanie i przestrzeganie statutu, regulaminów, procedur (edukacja normatywna), w sytuacjach problemowych – w przypadku ich wystąpienia.

Program stwarza dzieciom i młodzieży szkolnej możliwość obserwowania postaw i zachowań, które nie są związane z używaniem środków psychoaktywnych albo wręcz się im sprzeciwiają. Umożliwia budowanie

różnorodnej oferty działań pozalekcyjnych i pozaszkolnych, pracy w wolontariacie, kształcenia postawy szacunku dla innych ludzi i ich różnorodności.

Działania wychowawczo - profilaktyczne są prowadzone:

- w czasie godzin wychowawczych, zajęć z psychologiem - w formie zdalnej, wycieczek,
- szkolnych oraz imprez zgodnie z kalendarzem imprez szkolnych w roku szkolnym 2021/2022 (obecnie wstrzymanych ze względu na zagrożenie koronawirusem Covid19 i zdalne nauczanie),
- w ramach udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno - pedagogicznej, w formie zdalnej i stacjonarnej,
- w czasie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, (obecnie wstrzymanych ze względu na zagrożenie koronawirusem Covid19 i zdalne nauczanie),
- z wykorzystaniem programów profilaktycznych oraz zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień,
- warsztatów, zajęć integracyjnych, zajęć indywidualnych i grupowych (obecnie wstrzymanych ze względu na zagrożenie koronawirusem Covid19 i zdalne nauczanie).

Tematyka realizowanych działań:

- Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych poprzez psychoedukację.
- Profilaktyka zdrowotna w związku z zagrożeniami wywoływanymi przez koronawirusa SARS-CoV-2 (rozmowy z uczniami na temat przestrzegania podstawowych zasad higieny, w tym np. częstego mycia rąk z użyciem ciepłej wody i mydła oraz ochrony podczas kaszlu i kichania; Realizacje tematów dotyczących higieny osobistej, zdrowego stylu życia, samokontroli.
- Pogadanki z rodzicami na temat profilaktyki zdrowotnej i pomocy, jaka im przysługuje; Prośby i apele o wysyłanie do szkoły zdrowych dzieci).
- Pogadanki w klasach na temat przejawów agresji, przemocy i ich skutków.
- Profilaktyka cyberprzemocy (Zagrożenia płynące z Internetu).
- Wpływ pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwa wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediów.

W ramach akcji „Dzień Bezpiecznego Internetu” obchodzonego w Europie w pierwszej połowie lutego, uczniowie dowiedzieli się w ramach pogadanki co to jest „cyberprzemoc” i jak bezpiecznie korzystać z Internetu. W ramach tego zagadnienia uczniowie obejrzyli filmy edukacyjne.

- W ramach zagadnień dotyczących uzależnienia od multimediów (w tym Internetu) uczniowie dowiedzieli się jakie są alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego. Nauczanie zdalne niesie za sobą ryzyko uzależnienia od multimediów. Dzięki pogadance, uczniowie dowiedzieli się jak dysponować czasem wolnym. Zapoznali się też z negatywnymi skutkami uzależnienia od multimediów za pośrednictwem filmu edukacyjnego.

Prowadzone były zajęcia o tematyce:

- a) Nie ufaj osobom poznanym w sieci,
  - b) Chroń informacje o sobie,
  - c) Reaguj odpowiednio na agresję,
  - d) Zwracaj uwagę co publikujesz w Internecie,
  - e) Uważaj na szkodliwe oprogramowanie,
  - f) Zachowaj prawidłową pozycję podczas pracy przy komputerze.
- Psychoedukacja na temat ekspresji emocjonalnej.
  - Kształtowanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów i konfliktów, poznanie swojej wrażliwości.
  - Szybka interwencja w przypadku zaistnienia zjawiska przemocy.
  - Tematyka związana z agresją i przemocą w relacjach między uczniami, agresja werbalna, przemoc fizyczna, cyberprzemoc (rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych poprzez pogadanki w klasach na temat przejawów agresji, przemocy i ich skutków; podejmowano próby wspólnego rozwiązywania problemów, radzenie sobie ze sytuacjami stresującymi, trudnymi, np. „Jak przegrywać?” omawianie takich sytuacji na lekcjach wychowania fizycznego podczas gier zespołowych, rywalizacji; Podkreślanie skutków negatywnych zachowań, wskazanie ciekawych form spędzenia czasu, zwracanie uwagi na zachowanie bezpieczeństwa i anonimowości w sieci, pogadanka na temat cyberprzemocy, hejtu i zagrożeń płynących z Internetu). Pogadanki w grupach na temat przejawów agresji, przemocy i ich skutków.
  - Realizowanie tematyki dotyczącej odpowiedzialności uczniów za swoje czyny w świetle przepisów prawa (U progu dorosłości).
  - Wskazanie ciekawych form spędzenia czasu, m.in. szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych.
  - Modelowanie postaw prozdrowotnych i propagowanie zdrowego stylu życia (zagadnienia związane ze Światowym Dniem Bez Papierosa).
  - Zajęcia tematyczne dotyczące zagrożeń związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od substancji psychoaktywnych innych (uzależnień od papierosów i skutków palenia). Uzależnienia: używki i media

elektroniczne podejmowano poprzez spotkania z psychologiem, pogadanki z wychowawcą, na temat bezpieczeństwa w sieci oraz eliminowania zagrożeń ze strony mediów, skutków uzależnień od telewizji, Internetu, gier komputerowych. W klasie III odbyły się także rozmowy na temat uzależnienia oraz zagrożeń wynikających z uzależnienia od narkotyków, alkoholu, papierosów i dopalaczy. Tematykę tę ujmowano również na stronie internetowej szkoły.

- Psychoedukacja na temat stresu i pozytywnych sposobów radzenia sobie z emocjami (Jakie sprawy są dla nas nastolatków trudne?).
- Propagowanie zasad świadomego i bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych (Czy potrafisz żyć bez mediów?).
- Kształtowanie postawy asertywnej.
- Spotkania dla rodziców dotyczące procedur postępowania, obowiązujących w naszej szkole.
- Psychoedukacja rodziców z zakresu kompetencji wychowawczych i zagrożeń wynikających z ryzykownych zachowań u młodzieży.
- Przestrzeganie opracowanych procedur postępowania.
- Warsztaty profilaktyczne dla uczniów i spotkania ze specjalistami z obszaru prewencji i profilaktyki.
- Interwencje i konsultacje dla uczniów i rodziców.
- Dyżury na terenie szkoły.
- Psychoedukacja na temat wartości w życiu człowieka i pozytywnych postaw.
- Akcja profilaktyczna wśród uczniów: „Wiem kim jestem” – zajęcia tematyczne z uczniami.
- Propagowanie zachowań prospołecznych i okazywania szacunku do innych ludzi.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- Zrozumienie inności niektórych osób, jak postrzeganie przez innych ludzi wpływa na życie osób z różnymi formami nadpobudliwości.
- Wspieranie edukacji rówieśniczej : komunikacja i relacje wśród uczniów kształtowane były poprzez kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, wrażliwości na potrzeby innych. Rozróżnianie pojęć dobrego kolegi, dobrego przyjaciela, jakie cechy powinien mieć dobry kolega, czy jestem dobrym kolegą uczciwości, efektywnej współpracy, komunikowanie się z rówieśnikami i dorosłymi realizowano poprzez: kontakty z rodzicami, pogadanki, opracowanie obowiązujących w klasie, w szkole i poza szkołą norm i reguł zachowania, kształcenie umiejętności samooceny podczas zajęć, udział w akcjach charytatywnych, organizowanie imprez klasowych i imprez o charakterze lokalnym np.: „Świąteczna kartka dla seniora”, a także na lekcjach wychowania fizycznego podczas zabaw i gier. Komunikacja i relacje wśród uczniów kształtowane były także przez propagowanie wśród uczniów noszenia schludnego stroju szkolnego i dbania o wygląd (unikanie makijażu, farbowania włosów, noszenia wyzywających ubrań).
- Propagowanie wśród uczniów noszenia schludnego stroju szkolnego i dbania o wygląd (unikanie makijażu, farbowania włosów, noszenia wyzywających ubrań).
- Edukowanie na temat zagrożeń współczesnego świata tj. terroryzm, zmiany klimatyczne.
- Edukacja z zakresu udzielania pomocy osobom potrzebującym, w tym pierwszej pomocy przedmedycznej.

Technikum Bydgoskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Mroczy:

W Technikum Mundurowym BZDZ w Mroczy systematycznie realizowany jest program profilaktyczny w obrębie którego znajdują się zagadnienia dotyczące uzależnień. Realizacja programu odbywa się w ramach codziennych zajęć dydaktyczno – wychowawczych oraz opiekuńczych prowadzonych w szkole podczas godzin wychowawczych przez wychowawców i pedagoga, spotkań z przedstawicielami Policji mających na celu informowanie uczniów o szkodliwości używek i innych zrachowaniach ryzykownych.

W szkole prowadzona była profilaktyka zintegrowana dotycząca wszystkich zagrożeń współczesnej cywilizacji. Ze względu na stan epidemii, w miarę możliwości organizowano dla uczniów spotkania profilaktyczne, a także udostępniano materiały edukacyjne.

Pedagog szkoły systematycznie uczestniczy w cyklicznych konferencjach dla pedagogów w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nakle nad Notecią. Istnieje stały kontakt (w zależności od bieżących potrzeb) z instytucjami i specjalistami wspierającymi rozwój dzieci i młodzieży (PCPR w Nakle n/Not., MGOPS w Mroczy, PPPP w Nakle n/Not., Policja), a także rodzicami.

W roku 2022 zakłada się kontynuację i realizację w/w przedsięwzięć m. in. poprzez systematyczną pracę wychowawczą i pedagogiczną, udział w spotkaniach profilaktycznych prowadzonych przez funkcjonariuszy Policji, prezentację filmów i materiałów edukacyjnych.

Oddziały przedszkolne

L.p.	Oddział	Wiek	Liczba uczniów
1	Mrocza	2,5 roku	1
		3 lata	10
		4 lata	10
		5 lat	22
		6 lat	36
		7 lat	1
2	Witosław	3 lata	7
		4 lata	12
		5 lat	13
		6 lat	8
		7 lat	0
3	Kosowo	2,5 roku	0
		3 lata	5
		4 lata	5
		5 lat	3
		6 lat	6
4	Przedszkole Miejskie w Mroczy	2,5 roku	0
		3 lata	39
		4 lata	25
		5 lat	27
		6 lat	26
5	MINI AKADEMIA	2,5 roku	6
		3 lata	12
		4 lata	11
		5 lat	14
		6 lat	6
		7 lat	0
6	RAZEM		306

Uczniowie i oddziały Szkoły Podstawowej w Mroczy

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	77	62	83	79	76	64	79	120	640
oddziały	4	3	4	4	3	3	4	6	31

w tym klasy specjalne:

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	brak	brak	brak	1	6	7	5	4	23
oddziały	brak			1			1		2

Uczniowie i oddziały Szkoły Podstawowej w Witosławiu

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	10	8	9	11	14	8	13	18	91
oddziały	1	1	1	1	1	1	1	1	8

Uczniowie i oddziały Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Kosowie

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	9	4	7	3	9	5	9	9	55
oddziały	1	1	1	1	1	1	1	1	8

13)Komisariat Policji w Mroczy: W 2021 r. funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Mroczy na bieżąco realizowali zaplanowane jak i doraźne zadania. Jednym z priorytetów było ujawnienie wykroczeń w miejscach publicznych o charakterze porządkowym i przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na bieżąco współpracowano z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Sądem Rejonowym.

14)Poradnia odwykowa w Nakle n/Not.: Poradnia zaczęła funkcjonować od 1 stycznia 2004 r. Zapewnia pomoc specjalistów osobom kierowanym do niej przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z całego powiatu.

Rozdział 7

Planowanie dochodu, preliminarz wydatków i kierunki działań na rok 2022

7.1. Planowanie dochodu budżetu Miasta i Gminy Mrocza z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rok budżetowy 2022

Art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa wysokość opłat otrzymane zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na dzień 31. 12. 2021 r. wydanych jest zezwoleń:

1) do 4,5%	21 punkty (+ 4 ogródki)
2) od 4,5% do 18%	18 punktów
3) pow. 18%	17 punktów

Wg ilości wydanych zezwoleń wg kategorii zezwolenia oraz wysokości wpływów z lat ubiegłych zakłada się, że dochód budżetu z tego tytułu w 2022 r. będzie wynosił ok. 125.000,00 tys. zł.

7.2. Kierunki działań na rok 2022

- 1) Finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy.
- 2) Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 3) Kontynuacja współpracy z Nakielskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień Koliber oraz BORPA w B-szczy.
- 4) Kontynuacja współpracy z MGOPS w Mroczy oraz Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.
- 5) Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjno – Interwencyjnego d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 6) Kontynuacja współpracy z Mroteckim Stowarzyszeniem „Klub Abstynenta”.
- 7) Kontynuacja współpracy z Policją i Strażą Miejską oraz innymi instytucjami w ramach profilaktyki.
- 8) Finansowanie działalności psychoterapeuty, biegłych.
- 9) Dofinansowanie do corocznych wyjazdów osób uzależnionych i współuzależnionych na centralne spotkania trzeźwościowe.
- 10) Popularyzowanie i organizowanie na bazie szkół podstawowych i ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży programów i kampanii z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 11) Objęcie stałą kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod względem przestrzegania warunków i zasad sprzedaży oraz podawania napojów alkoholowych, a także prowadzonej ich reklamy.
- 12) Pomoc w dalszym organizowaniu się grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 13) Udostępnianie bazy lokalowej i materiałowej dla klubu AA i Klubu Abstynenta „Szekla”.
- 14) Pomoc w organizacji spotkań okolicznościowych i świątecznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 15) Zakup spektakli oraz filmów profilaktycznych dla Szkół Podstawowych z terenu gminy.
- 16) Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia jako element profilaktyki uzależnień.
- 17) Realizowanie na bazie szkół „Programu Zapobiegania Narkomanii „Odlot” (w ramach godzin wychowawczych).
- 18) Finansowanie wyjazdu dzieci na kolonie i obozy z realizowanym programem profilaktycznym.
- 19) Zakup nagród i gadżetów reklamowych na akcje i konkursy związane profilaktyką uzależnień i zdrowym stylem życia.
- 20) Współorganizacja kampanii „Trzeźwy Poranek” poprzez zakup alkotestów jednorazowych.
- 21) Dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji związanych z profilaktyką uzależnień.
- 22) Zakup testów narkotykowych jednorazowych.

7.3. Preliminarz wydatków budżetowych na 2022 rok

Lp.	Nazwa zadania	Ogółem	Profilaktyka alkoholowa 85154	Profilaktyka narkomanii 85153
1	4110 – Umowa zlecenie psychoterapeuty w punkcie konsultacyjnym oraz psychologa	700,00	700,00	0,00
2	4170 - Wynagrodzenie psychoterapeuty, członków GKRPA, kuratorów sądowych, wynagrodzenie dla biegłych sądowych	64.017,00	64.017,00	0,00
3	4430 - Różne opłaty i składki (sąd)	3.000,00	3.000,00	0,00
4	4190 – Nagrody konkursowe	5.000,00	5.000,00	0,00
5	4210 - Zakup materiałów i wyposażenia: - materiały biurowe dla GKRPA - zakup wyposażenia do pomieszczenia GKRPA - zakup kampanii profilaktycznych - zakup materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących - zakup materiałów poglądowych na konkursy i prelekcje - zakup materiałów dydaktycznych - zakup testów narkotykowych jednorazowych dla szkół i Policji - zakup alkotestów jednorazowych dla Policji w ramach akcji „Trzeźwy Poranek” - zakup materiałów profilaktycznych - zakup materiałów do organizacji imprez, festynów i uroczystości związanych z profilaktyką uzależnień organizowanych przez instytucje z terenu Powiatu Nakielskiego (w tym: Policja, DPS w Nakle, PPPP w Nakle, PCK w Nakle, WTZ w Mroczy, Feniks w Mroczy) - rezerwa	24.428,61	19.428,61 1.000,00 3.000,00 2.000,00 2.500,00 2.500,00 2.000,00 1.000,00 1.000,00 2.000,00 2.000,00 428,61	5.000,00 3.000,00 2.000,00
6	4220 – Zakup żywności	1.000,00	1.000,00	0,00
7	4300 - Zakup usług pozostałych: - Niebieska Linia - usługa biegłego sądowego - funkcjonowanie Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień Koliber - wyjazd dzieci na kolonie - dofinansowanie do obozu terapeutycznego - sfinansowanie wykonania materiałów profilaktycznych - sfinansowanie spektakli profilaktycznych dla szkół - dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji - szkolenie dla GKRPA	67.525,00	67.525,00 700,00 3.465,00 37.440,00 12.000,00 5.000,00 2.920,00 4.000,00 1.000,00 1.000,00	0,00
8	4410 – Podróże służbowe krajowe	200,00	200,00	0,00
9	4710 – Wpłaty na PPK	0,00	0,00	0,00
10	Razem – Profilaktyka uzależnień	165.870,61	160.870,61	5.000,00

Plan wydatków na realizację „Programu Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022”, w skład którego wchodzi „Program Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022” oraz „Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022”, wynosi 165.870,61 zł. Planowany dochód z tyt. wydanych na dzień 31-12-2021 r. decyzji oraz wysokości wpływów z lat ubiegłych zakłada się na kwotę 125.000,00 zł., natomiast kwota niewykorzystana w roku 2021 i przeniesiona na rok 2022 wynosi 25.870,61 zł.

Ponadto, na przełomie I i II kwartału 2022 r. do budżetu gminy wpłynie kwota ok. 15.000,00 zł z tytułu opłat za sprzedaż napojów alkoholowych o objętości do 300 ml.

W związku z powyższym, sumując kwotę środków planowanych na podstawie decyzji zachowujących ważność do dnia 31. 12. 2022 r. oraz kwotę środków niewykorzystanych w roku 2021, plan wydatków w wysokości 165.870,61 zł jest zasadny.

7.4. Postanowienia końcowe

- 1) Po przyjęciu „Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022” przez Radę Miejską w Mroczy Program należy przekazać realizatorowi Programu – którym zgodnie z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy, a także właściwym instytucjom i organizacjom społecznym biorącym udział w realizacji zawartych w nim zadań.
- 2) Podejmowane z zakresu profilaktyki uzależnień zadania należy promować w lokalnych mediach.
- 3) Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza składa za pośrednictwem Pełnomocnika sprawozdanie z wykonania niniejszego Programu Radzie Miejskiej w Mroczy na piśmie, po upływie roku.

7.5. Określenie zasad wydatkowania środków finansowych na działalność GKRPA w Mroczy oraz osób biorących udział w realizacji Programu w 2022 r.

- 1) Ustala się miesięczne wynagradzanie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy w roku 2022 w następującej wysokości:
  - a) dla Przewodniczącego Komisji – 230,00 zł (brutto) + dodatek funkcyjny – 300,00 zł (brutto),
  - b) Z-ca Przewodniczącego Komisji – 230,00 zł (brutto) + dodatek funkcyjny – 200,00 zł (brutto),
  - c) dla członków komisji – 230,00 zł (brutto).
- 2) Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane jest na podstawie listy obecności, proporcjonalnie do udziału w posiedzeniach w pełnym składzie, najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca, w którym odbyło się posiedzenie Komisji – przy założeniu, że miało ono miejsce do 20-tego dnia danego miesiąca. W przypadku, gdy posiedzenia ma miejsce po 20-tym dniu danego miesiąca – wypłata wynagrodzenia ma miejsce do 10-tego dnia miesiąca następnego.
- 3) W okresie obowiązujących obostrzeń związanych z epidemią SARS-CoV-2 (lub innych zdarzeń podobnych, ograniczających możliwość przeprowadzania posiedzeń w zwykłym trybie – nie z winy Komisji), wynagrodzenia mogą zostać również wypłacane za posiedzenia organizowane za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (audio lub audio-video), a udział uczestników posiedzenia potwierdza Przewodniczący Komisji lub jego zastępca w formie pisemnego oświadczenia.
- 4) Zwrot kosztów dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych osób delegowanych przez Pełnomocnika Burmistrza d/s Profilaktyki Uzależnień w celu realizacji „Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mroczy na rok 2022” korzystających z publicznych środków transportu nastąpi w oparciu o stosowne rozporządzenie w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności z tytułu podróży służbowych.
- 5) W celu dokonania kontroli punktów sprzedaży alkoholu GKRPA w Mroczy ma również prawo korzystać z pomocy oraz samochodu Straży Miejskiej w Mroczy, po wcześniejszym uzgodnieniu z Komendantem SM i ewentualnym pokryciu kosztów paliwa.

Uzasadnienie

Organy samorządu terytorialnego są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmiany obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, wspierania działań w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy,

a także podejmowania działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem narkomanii, które na mocy art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii należą do zadań własnych gminy.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) wprowadziła do programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, jak również konieczność uchwalenia wspólnego programu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

W związku z tym, mimo że Program Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022” zawierał zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, to jednak zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii były zawarte w dwóch załącznikach, tj. w „Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022” oraz w „Programie Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2022”, co wg interpretacji nie wyczerpuje w pełni znamion jednego wspólnego programu.

W związku z powyższym uchwałę uznaje się za zasadną.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Mroczu

Jarosław Odrobiński